Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 97 Laupäewal, 11. aprillil 1931. **Tänast lehte 8 leheküige** **75. aastakäik.**

GLORIA

Haruldane huvitav kahekordne eeskava! Kaks haruldast lõõkfilmi! Viimased hoonja uudised! Eilotend. grandioosne helisuurfilm. Suured luksusrevüüd osalt loomulikes värves!

Pühap., 12. apr. kella 10—12. Esimest kord Tartus! **Kultuuretendus:**

AFGANISTAN

(Aasia südda). Grandioosne huvitav kultuurfilm 10 j. Tee Kabuuli — läbi kõrbe. Amanullah ja ta vend. Afganistani tulevane pealinn j. n. e.

Aratõugatud armastus

Uued šlaagerid! Kõlav muusika, laulud ja tants. Suur revüü, 500 tegelast, enneolemata toredus! Effektne lavastus! Eilm, mis välismail üksmeelse kiitva arvust. osal. saanud.

Ma armastan sind,
Armastan kõike, mida teed.
Armastan igat sinu sõnakest —
Ajast, kui kohtasin sind,
armsam.

(SUUR GABBO). Ajakohane draama 12 suures osas.

Peaosades: Veetlev

BETTY COMOSONI, ooperilaulja **DONALD DOUGLAS, ERICH von STROHEIM.**

Naeru- ja lõbutund! Lõõkfarss!

Neiu operetist

Pikantne, lõbus ja teravmeelne farss 10 jaos. Peaosades:

šarmirikas **ELISABETH PINAEFF,** ohjeldamata temperamendiga **L. ENGLISCH,** suurepärane koomik **KURT VESPERMANN, A. PAULIG, FRITZ SCHULZ, H. BENDER, IDA VÜST ja teised.**

Algus kell 5 p. l., pühap. kell 3.30.

APOLLO

Laupäeval, 11. aprillist s. a. alates.

Meie näitame filmitööstuse ühte kõige huvitavamat ja sensatsioonil. ajalooofilmi.

Mäng tulega

Ülilõbus musikaalne heligrotesk.

Piletihinnad: loosh — 50 s., rõdu — 40 s., I. koht — 30 s., II. koht — 25 s.

Jumala armust Meie, Nikolai II.

Soome filmitööst. hiilgesaavutis 12 osas.

Suurvenemaa viimased hiilgepäevad ja tõelik ajalugu. Peaosades esinevad Soome ja Rootsi suurnäitlejad:

ELSA SEGEBERG

(praegu palgatud Hollywoodi ja tunnistatud kõige ilusamaks filmitäheks, mida näinud Hollywood ja filmi maailm). **ANNIELKA ELTER, KAHL HARTMANN** ja **EINER SARIN.**

Filmi lavastusel on käidud täpsete ajalooliste andmete järele. — Filmil on kogu maailmas ennekuulmata edu. — Vaadake reklaami teatri vaatekastides.

Erakonnapolitika omawalitsustest wälja.

Õigusteadlaste päewal awaldatud mõtted.

10. õigusteadlaste päewa teise päewa hommikupool kulus läbirääkimisteks eelmisel päewal peetud referaatide üle. Eile kell 1 päewal jõuti alles päewakorras ettenähtud referaatide ettekandmisele ajuda.

Omawalitsuse reformist Eestis refereeris prof. dr. Cjekey. Ta ütles kokkuwõttes järgmist.

Omawalitsus ei ole mitte ainult kitsaste huwide teenistus, waid tema kätte usaldatakse ka terwe rida riigi huwisid. Waatamata seisuslikule walitsusele walitses Balti riikides kuni 1917. a. tasuline omawalitsus. Wene rewolutsiooni romantika löi uue ilma meie omawalitsuses. Sellele alusele rajatud omawalitsuse üksused ei ole aga iseseiswuse aastate jooksul tema peale pandud kohustusi suutnud täita. Nemad on oma korralduste poolest liiast wene rewolutsiooni esimese seadusandluse mõju all, mis ei ole kaugeltki wastaw enam tõelisele olukorrale ja selle nõuetele. Ei ole ime, kui siis räägitakse omawalitsuse kriisist. Suuremaks puuduseks meie omawalitsuse elus on asjaolu, et politika tungib takistawalt tema eluawaldustesse ja halwab töö edu. Osakondade juhatajad meie omawalitsuses ei ole asjatundjad, waid politilised isikud, keda üks wõi teine erakond kohale seadnud. Need mängiwad miniatüüris ministri osa. Milleks on tarwis omawalitsusse politilisi isikuid? Meie wajame seal wilunud eriharidusega töömehi. Omawalitsuse ametnikkudelt nõutakse ainult niipalju kirjaoskust, kuipalju seda on tarwis politilisse parteisse kuulumiseks. Kuidas oleks wõimalik sarnase olukorra juures, kui iga 3 aasta tagant ametnikud uuesti walimisele tulewad, leida haritud ja kwalifitseeritud tööjõude. Oleks aeg lõpp teha wene rewolutsiooni teoorialle meie omawalitsuste seadusandluse mõiste juures. Eesti kuulub maailma pisemate riikide hulka ja tema põhiseadus on kõige demokraatlikum maailmas. Seepärast on liigne rääkida keskwõimu ainuwalitsusest. Tuleks kindlad piirid tõmmata riigi ja omawalitsuse wõimupiirkondade ning ülesannete wahele. Tuleks laotada ka senine mitmekordne omawalitsuse süsteem walla- ja maaomawalitsuste näol ja asemele seada üheastmeline. Üheastmeline omawalitsus tuleks teostada waldades, sest walla omawalitsus on igiwana omawalitsuse moodus. Maaomawalitsuse asemele wõiks luua riiklikud maakonnawalitsused, kuhu keskwalitsus nimetaks kutselised ametnikud. Omawalitsuse töö nõuab mehi, kes ei wahi ei paremale ega pahemale, waid otse oma ette. Omawalitsuse ametnikud tuleks walida wähemalt 10 aasta peale. Wallasekretäridest alates kõikidel kõrgematel teenistusaladel tuleks nõuda ülikooli haridust. Seega kaoks osaliselt praegune ebaloomulik seisukord, kui asutuse juhataja on algkooli haridusega, ametnik keskkooli ja uksehoidja ülikooli haridusega. Samuti tuleks omawalitsuse töö muuta intensiiwsemaks ja ratsionaalsemalt kasutada tööjõudu. Kuskil Eestist lääne pool ei peeta suuremaid kiirkupiihi 3 päewa ja tööaeg ametiasutustes on palju pikem.

Kõnele järgnesid elawad läbirääkimised.

Kas õnnetus Eesti laewaga?

Pudelpost Rootsi weres.

Helsingist, 10 apr. „Helsingin Sanomatile" teatatakse Stokholmist, et sealsed kalamehed leidsid kolmapäewal Sundswalli saare lähedal seltreksipudeli, milles oli järgmise sisuga kiri: „S. O. S. Purjelaew „Estonia" läkitab terwitusi soomlastele ja teatab, et „Estonia" purjed on tules. Oleme Põhjalahel päästepaadis. Terwisi soome ajakirjandusele. „Estonia" meeskond."

Leht arwab, et saladuslik pudelpost on mõnelt wähemalt eesti salakaubalaewalt.

„Mässaja" Stennesi staabihoone.

Saksa rahwussotsialistide erakonnast wäljaheidetud Stennes ja tema kaaslased on oma uueks peakorteriks walinud senise Hehdemanni tänawa Hitleri staabi asemele Wana-Berliini lääneosas Matthäikiriku tänawa maja nr. 16.

Majaomanik olewat kaebuse tõstnud maja ülewõtmise pärast.

Tüli rahwussotsialistide erakonnas kestab ägedusega edasi, kus juures kumbki pool on pöördunud isegi kohtu poole kaebustega lainu pärast, millega wastased üksteist üle kuhjawad. Rahwussotsialistide erakonna ametlik pool jatkab palawikulise kiirusega puhastustööd erakonnas. Kesknädala jooksul üksi on Berliinis rahwussotsialistide erakonnast wälja heidetud 200 liiget, keda kahtlustati „mässaja" Stennesi poole hoidmises.

Brandenburgis, Haveli ääres oli löögirühmades häältetus Stennesi ja Hitleri poolehoidjate kindlaks määramiseks. 400 hääle wastu, mis Stennesi poolt anti, oli ainult 40 hitlerlaste hääl.

Siberist Eestisse.

Elatanud taluperenaise pikk teekond.

Neljapäewa õhtul jõudis Nõukogude Wenemaalt reisijaterongiga Narwa Siberist Eesti asundusest taluperenaine Leena Siiman, 63 a. wana, ühes 18-aastase tütre Helenega. Nad jõudsid Rakweres asuwate sugulaste juurde.

Wenemaalt tulnud olid kehwalt riietatud ja nälginud wäljanägemisega. Nad elasid Nowo-Simbirski kubermangus Linda asunduses, kust nad ühe kuu aja eest teele asusid. Talunaine, kes on pärit Rakwere lähedalt Simuna kihelkonnast, tuli ära Wenemaalt näljahädaohu tõttu. Siberis oli neil keskmise suurusega krunt, mis läinud aasta sügisel kolhoosi alla wõeti, samuti loomad, wili ja muud põllusaadused rekwireeriti sunnikorras. Siberi Eesti asunduse elust kõnelesid tulnud kurbi lugusid. Talupojad, kes ei suuda maksta maksusid, wangistatakse ja saadetakse kaubawagunites, nagu lihuniku loomad, sunnitööle Siberi taigasse ja kaewandustesse. Kõigest on äärmine puudus, ei ole toiduaineid, ei riiet ega nahakaupa. Juba kahe aasta jooksul ei ole maal saanud riiet ega jalanõusid. Külades walitseb wanulikkus walitsuse wastu, kuid tawaliselt wälja astuda keegi ei tohi. Linda asunduses käis ka mitu eestikeelset Nõukogude Wenes wäljaantawat kommunistlikku ajalehte, kus oli kirjutatud Eestist otse õudseid lugusid.

Hiiglane Berliini linnapeaks.

Berliin toob omale wälismaalase linnapeaks.

Berliinist, 10. aprillil. Paistab kindel olewat, et Berliini uueks linnapeaks saab dr. Heinrich Sahm. Walimiskomisjonis sai neljapäewal Sahm häälte enamuse, kuna tema wastu hääletasid rahwuslased, rahwussotsialistid ja kommunistid. Lõplik linnapea walimine on 14. aprillil peale uue linnanõukogu kokkuastumist. Kui Sahm uueks linnapeaks walitakse, wõib Berliin küll wististi omaks esimeseks kodanikuks nimetada kõige suuremat linnapead, sest Sahm on 2 meetrit 10 sentim. pikk hiiglane.

Loodetawale linnapeale lähedalseiswad rahwaerakondlised ajalehed märgiwad ära heameelega asjaolu, et Heinrich Sahm oli Danzigi senati esimeheks. Tema walimisega Berliini linnapeaks demonstreeritawat Danzigi ühtekuuluwust Saksamaaga. On ju iseäralik, kui niiöelda wõõra riigi kodanik walitakse teise riigi juhtiwaks isikuks: Danzig on rippumatu wabalinn. Tuleb arwestada, et see asjaolu tekitab wälismail wõõrastust.

Dr. Sahmi walimine seiswat wäljaspool kahtlust.

Dr. Sahm.

Uus kassakord riigiasutustes.

Ametiasutustele awatakse krediiti ainult riigikassa wõimaluste järele.

Käesolewa aasta eelarwe wastuwõtmisel esines wabariigi walitsus seisukohaga, et eelarwe täitmine ei tohi lõppeda puudujäägiga. Sama seisukohta wäljendati ka opositsiooni rühmadest. Walitsus saab seega anda majandusministeeriumile wolituisi krediitide piiramiseks riigi asutustele, wälja arwatud riigikontroll ja riigikogu. Majandusministeerium on nüüd muutnud riigiasutuste kassakorda. Enne peeti riigiasutuste krediidiarwed riigikassas, kuid nüüd peab neid arweid Eesti Pank. Majandusministeerium awab iga kuu alul ametasutustele krediidi umbes kuu tarwiduse ulatuses, silmas pidades riigikassa seisukorda ja wõimalusi ning krediidinõudja tarwidusi. Krediidi awamise lehed saadetakse Eesti Panka, kes nende järele krediidi wälja maksab. Ametasutused, kes wajawad korraga suuremat krediiti suuremateks tellimisteks wõi lepingute järele maksmiseks, peawad samuti muretsema majandusministeeriumilt sellekohase nõusoleku.

Selle uue korra paremuseks on see, et majandusministeeriumil on wõimalik kontrollida, et riigi kulud ei kaswa suuremaks kui riigi tulud. Kui tulud näitawad kahanemist, siis on majandusministeeriumil wõimalus wäljaminekute alal kärpida seal, kus wäljaminek on wähem wajaline. See kord on maksew ka kaitsewäe kohta.

Praegu on majandusministeeriumis käsil krediitide awamine aprillikuu peale. Nagu kuuleme, on ametasutustel, nagu alati, kombeks küsida korraga wõimalikult suurema krediidi awamist. Juba praegu aga kärbib majandusministeerium neid nõudmisi tunduwalt.

„Õhkulaskja" Poljänski protsess Warssawis.

Tahtis ainult hirmutada?

Warssawist, 10. aprillil. Warssawi ringkonnakohtus algas protsess nõuk. wene kodaniku Poljanski wastu, kes 26. aprillil möödunud aastal tahtis toime panna atentaati nõuk. Wene Warssawi saatkonna majas. Katse ebaõnnestus. Kõrwalolewa maja kojamees märkas traati, mis wiis nõuk. wene saatkonna maja korstnasse. Selgus, et maja korstnasse oli pandud lõhkeaineid, mille juure wiis süütenöör. Kojamees teatas leiust otsekohe politseile. Politseil läks korda plahwatust ära hoida. Poljanski oli olnud omal ajal kommunistliku erakonna aktiiwne tegelane. Nähes atentaadikatse ebaõnnestumist, põgenes ta Jugoslaawiasse, kus ta hiljem kinni wõeti ja Poola wõimude kätte edasi anti.

Kreugeri tikutrusti tulud.

Stokholmist, 10. aprillil. Rootsi tikutrusti läbikäik on möödunud aastal tunduwalt tõusnud. Hiiglaettewõtte läbikäik oli 122,3 milj. krooni 1929. aasta 108,6 miljoni wastu. Trusti juhatus loodab aktsionääridele maksta diwidendi kuni 80 protsenti. Sellega ei tunne trust üldise majanduskriisi järelduisi. Uue eelarwe juures märgitakse ära, et tulewal aastal on oodata weelgi suuremat läbikäiku.

Wabariigi walitsus ja tema wastu walitsew usaldus.

Wastasrinna jõnetus ning wäiklus.

See pole mitte ühelegi riigi walitsusele wäikese tähtsusega, missugune on rahwahulkade meeleolu tema wastu, kas teda usaldatakse, kas on inimestel usku sellesse walitsusse, kas temalt loodetakse midagi. Need asjaolud on walitsuse suhtes otsustawa tähendusega, ka sel korral, kui tema selja taga parlamendis seisab kindel enamus. Sest walijaskonna üldarwamise ja parlamendi enamuse arwamise wahel wõib sagedasti olla wäga suur wahe.

Demokraatliku riigikorra juures on aga eriti tähtis, et walitsusel oleks üldine rahwa usaldus, siis saab tema ette wõta üldisi aktsioone, saab teha kawasid, mille läbiwiimiseks rahwa rõhuwa enamuse poolehoid ja toetus wajalik.

Lähemast minewikust on meil tuua üsna silmatorkaw näide rahwa usalduseta töötanud walitsusest ja selle walitsemise õnnetutest tagajärgedest. See oli O. Strandmani walitsus. Liialduseta öeldud — sellel walitsusel puudus rahwa poolehoid ja usaldus, rahwa enamusel puudus usk O. Strandmani walitsuse wõimetesse, kuigi teda toetas riigikogu enamus. Tagajärg oli, et see walitsus oma 1¾ aastase walitsemisaja jooksul midagi otsustawat ei suutnud teha, ei suutnud midagi niisugust läbi wiia, mille kohta rahwa enamus oleks wõinud öelda: nii on õige, nii pidigi tegema, seda me toetame.

Millest see usaldamatus ja lootusetus tingitud oli, neid põhjusi maksab siinkohal ainult lühidalt meelde tuletada. Esiteks juba see, et uute walimiste järele walitsuse juhi kohale tuli isik, kelle erakond walimistel rängasti kaotanud oli, kahandas usaldust walitsuse wastu tunduwalt. Järgnesid walitsuse siiasinna rabelemised, eriti aga pimesi kobamine majanduspolitiilistes küsimustes ja kindlakujulise ning kaugenägelise majandusprogrammi puudumine üldse, majandusministri segipaiskaw ja ilmselt „onupojapolitiline“ talituswiis ministeeriumi ümberkorraldamisel. Wäljawaadete ja selgemate sihtjoonte puudus tõuswates majanduslikudes raskustes, kus iga päew ja nädal otsustawat tegutsemist nõudis. Siis ebaotstarbekohane ja wastuwõimatu teravilja-kaitse seadus, mis rohkem pahandust ja rahulolematust on külwanud kui ükski teine seadus enne seda.

Ja lõpuks tumedad ning segased keerdkäigud ümber Narwa kõse ja selle suure ning wäikese kontsessiooni. Need riisusid wiimasegi usalduse-natukese, mis walitsusele weel jäänud oli, mitte sellepärast, et kedagi oleks kahtlustatud isiklikude kasude tagaajamises, waid sellepärast, et kogu seda asja oeti salajuse katte all ja kontsessiooni-hankijatena liikusid ümber erakondlikud juriskonsuldid ning nõunikud. Millele lisaks weel lubati sisse wedada harilikke palke ilma tollita, jättes riigi ilma mitmemiljonilisest tollimaksust.

Mis seal siis imestada, kui walitsusel polnud enam rahwa usaldust, kui temasse enam ei ustud ega loodetud temast majanduslikudest raskustest päästjat.

Et walitsuse juht usaldamatust ära teeninud oli, seda näitas tema wiimane samm mingisuguse „wäljawiskamise“ lawastamisel, mis wäga iseloomustawa näite andis tema ebariigimeheliikudest talituswiisidest ja wõtetest. Wiimasel hingetõmbel läks O. Strandman teele, mis pidi tõenduse andma tema üleskiidetud „kõwast käest“, mida keegi weel polnud näinud ega kuulnud, töörakonna wärske liider ruttaski juba temale loorbereid jagama, kuid siis olid ka O. Strandmani päewad loetud. Ta läks — lööduna ja mahajäetuna. Temast polnud kahju kellelgi, tema lahkumist oodati kogumi pikisilmi.

* * *

Praegust wabariigi walitsust iseloomustawaks jooneks on algusest peale olnud asjaolu, et tema wastu walitseb usaldus, tema sisse ustakse, temast loodetakse raskuste ärawõitjat ja rahwale wäljapääsutee näitajat, tähendab, kõike seda, mida O. Strandmani walitsuselt enam mitte ei loodetud. Loomulikult ei suuda uuski walitsus kuu ega paari jooksul midagi niisugust ära teha, mis rahwa murekoormat kohe kergitaks, kuid teatawaid samme on juba märgata olnud, mis walitsuse heast tahtmisest ja püüdest tõendust annawad. See rahustab ka rahwa meeli. Töörakonna häälekandja küsib juba mitmendat korda, et kuhu need hädaldajad nüüd kadunud, pole ju üle öö midagi muutunud! See'p see ongi, et hädaldustele tuli kohe lõpp, kui uus walitsus ametisse astus, sest rahwal on usaldust uue walitsuse sisse. Ja see tähendab juba wäga palju. Omades mitte ainult riigikogu enamuse, waid ka rahwa usaldust, wõib walitsus kindlalt maad walitseda ja tema raskustest wäljawiimiseks otsustawaid samme astuda.

Sellepärast ei ole ka wastasrinna seisukord mitte milleski kadestuswäärne. Senised ülesastumised on tundunud rohkem wäiklaste „tsuskamistena“, kui mõjuwa wastasrinna tegemisena. Wõi mis wastasrinda ongi as. koondusel ja töörakonnal teha, kui praegune walitsus nende wigu parandama peab, et Strandman-Zimmermani poolt kraawi kaldale juhitud wankrit jälle õigesse roopasse juhtida.

As. koondust ei ärrita niiwõrd walitsuse töökawa kui just mõne eksporttapamaja ja talumajanduse nõuande-büroo saatus. Põllutööminister on siin astunud samme, mis as. koondusele lihasse lõikab nende tegelaste ja partei organisatsiooni pärast. Sellest siis tulebki suur ärewus. Aga koondus peaks meelde tuletama, et neile praegu just sama mõõdupuuga mõõdetakse, millega nemad ise warem teistele mõõtnud. Seda tuletati neile juba riigikogu komisjonis meelde. Et aga Eesti põllumajandus mõne koondusmehe põllutööministeeriumist wäljatõrjumise tagajärjel kannataks, seda ei saa ometi keegi selge mõistusega inimene uskuda. Kui aga tõesti niikaugele peaks mindama, et selle „rookimistöö“ all juba üldhuwid kannatama hakkawad, siis on ju mõjuwaid abinõusid sarnaste teguwiiside takistamiseks.

Töörakonna seisukord on weel sandim. Tema peab end opositsiooni juhiks, kuid sellisena pole ta suutnud teisi opositsioonirühmi enesega kaasa tõmmata. Teda ei usaldata. Sest nijhästi as. koondusel kui ka kr. rahwaerakonnal on töörakonna kahepaiksusest kibedaid kogemusi. Sellepärast nõkitsewad opositsiooni-rühmad rohkem oma ette, mitte häälestadeski igakord walitsuse wastu. Töörakond saab ka wäga hästi aru, et wastasrinnal jõudu ei jatku walitsuse kukutamiseks, sellepärast on ta asunud kasutama teistsugust wõtet: tema püüab üksikuid koalitsioonirühmi omawahel tülli ajada. Hõõrutakse alatasa p.-kogude ja sotsialistide endiste wahekordade kallal, tuletatakse meelde kõkupõrkeid ning lahkarwamisi minewikus jne. Kuid kõik see ei näi andwat mingit tagajärge. Töörakonna meeleolu on sellepärast paha. Omalt poolt kannab pahaneelt töörakonna peale ka as. koondus, keda töörakondlik end. walitsusejuht „wäljawiskamise“ lawastamisel rumalal kombel sisse wedas, mille tagajärjel as. koondus walitsusest üldse wälja jäi ja ihaldatud põllutööministri koha kaotas. Kaasa rääkida politiilistes küsimustes suudab as. koondus ainult siis, kui ta walitsuse tööst osa wõtab, kuna wastasrinna tegemiseks tal jõud puudub.

Kolmas opositsioonirühmadest — kr. rahwaerakond — sammub oma lõpule wastu olgu ta koalitsioonis wõi opositsioonis.

* * *

Nõnda wõib walitsus käe jõuga pühenduda ülesehitawale tööle kartmata wastasrinda. Walitsusele oleks ju muidugi ainult kasuks, kui wastasrind ka omalt poolt positiiwseid ettepanekuid teeks ja otstarbekohasemaid teid näitaks seisukorra parandamisel. Kuid senised kogemused on näidanud, et wiimases mõttes wastasrinnalt midagi erilist loota ei wõi. Küll wõib aga sealt oodata aegaraiskawaid sõnawõttusid tühja-tähja üle.

Kui teisipäeval algaw riigikogu erakorraline istungjärk jälle sarnaseilmeliseks kujuneb, nagu seda oli osalt eelarwewaidluste koosolekute järk, siis oleks küll seda parem, mida rutem riigikogu suwewaheajale läheb.

M.

Rahwaerakonna juubeliaktus Pärnus.

Samal ajal ka maakonna konwerents.

Rahwaerakonna 25. a. tegewuse mälestuseks peetakse Pärnus 12. apr. pidulikku aktust ja Pärnumaa konwerentsi. Pidulik aktus leiab aset kell 12 päewal Endla saalis. Aktuse kawas on: awasõna; pidukõne Jaan Tõnissonilt, kes kõneleb teemal: Rahwuslikust iseseiswusest isejeiswa riiklusseni; laul Milli Nõmtak'ilt (sopran); rkl. Marie Reisik kõneleb: Meie osa politiilises elus; laulab Aleksander Kulbusch (tenor); terwitused; cello — M. Dubrowsky; lõpusõna — rkl. Hugo Kukke; klaveril — Boris Dawid. Aktus lõpeb hümniga.

Samal päewal kell 4 p. l. peetakse Rahwamaja saalis, Rüütli tn., Rahwaerakonna Pärnumaa konwerentsi. Konwerentsi päewakord on järgmiselt kokku seatud: awamine ja juhatuse walimine; „Praegune politiline seisukord ja Rahwaerakonna ligemad ülesanded“ — kõneleb Jaan Tõnisson; komitee aruanded ja aruanded kohtadelt; 1931. a. tegewuskawa ja eelarwe; walimised ja koosolekul algatatud küsimused.

Pärnumaa komitee palub kõiki Rahwaerakonna liikmeid Pärnus ja Pärnumaal osa wõtta pidulikust aktusest ja maakonna konwerentsist. Pidulikule aktusele sissepääs ka kõigile teistele waba.

Prof. Setälä sõidab Ižuri küladesse.

Pühapäewal saabub Narwa endine Soome wälisminister prof. Emil Setälä, kes tutwunemise eesmärgil külastab Narwajõe taga asuwaid Ižuri külasid.

Haige inimese enesetapmine.

Neljapäewa õhtul leidsid Wana-Roosa walla Timuski talu elanikud, et 70 a. Juuli Schönfeldt on enese tuppa üles poonud. Wanainimene oli juba kauemat aegu haige ja pime, milline häda teda nähtawasti ka enesetapmisele wiis.

„Postimeest“

wõib tellida ignat kuupäewast iga kuu lõpuni.

Madeira blokeeritud.

Portugaalia walitsus kuulutab rewolutsionääridele meresõda

Lissabonist, 10. apr. (Trj.). Portugaalia walitsus awaldas dekreedi, millega kuulutatakse blokeerituks kõik Madeira saarestiku sadamad. Kaubalaewadele on keelatud nendes sadamates peatuda ja Madeira elanikudele keelatakse igasugune ühenduse pidamine wälisriikidega. Madeira sadamatesse lastakse sisse ainult neid wälismaa laewu, kellede ülesandeks on peale wõtta wälisriikide kodanikke, kes tahawad Madeira saarelt lahkuda.

Määrused suurendawad karistust salakaubitsemise eest reiwadega. Määruse wastu eksijad antakse kohtu alla, mis ära peetakse sõjalaewadel.

Korralduste läbiwiimiseks ja blokeerimiseks saadab Portugaalia walitsus otsekohe sõjalaewu Madeira wetesse.

Samal ajal saadawad rewolutsionäärid, kellel wõim, Madeira saarelt raadioteateid, milles nad ütlewad, et neil ei ole mingit kawatsust Portugaalia walitsusele alla anda, waid et nad kõigi abinõudega jatkawad oma õiguste kaitsmist. Rewolutsionäärid ütlewad, et nendel on küllalt abinõusid oma wõimu Madeiral maskwusel hoida ja ka Portugaaliaski praegusele walitsusele wastu töötada.

Madeira pealinn Funchal, mis on rewolutsionääride wõimuses.

Rakwere „ametmehed kolisid loomakliinikusse!“

Ulakate wägiteod ööl wastu reedet.

Läinud ööl olid ulakad saanud hakkama Rakweres omapärase wägiteoga! Teadmata isikute poolt oli tehtud soowimata wisiite Rakwere arstidele, adwokaatidele ja teistele ametalade esitajatele, pankadele, ettewõtetele jne. Nende sildid kisti maha ja kogu see kollektsioon wiidi Wilmsi puiesteele loomakliiniku wärawa külge. Seega ojutusid Rakwere loomakliinikus reedel järgmistel isikutel wastuwõtutunnid: dr. Sahol, adw. Sedermannil, ämmaemand Morinil, pilutaja Reitelil j. t. Teiste seas leidus ka kohtu-uurija silt. Hoowiwärawal ilutsewate siltide järele otsustades oli siia üle kolinud ka Rakwere Ühispank, ühine haigekassa ja Eesti Lloyd. Samuti oli nurtud maha jama loomakliiniku aias linnupuur ühes wardaga ja asetatud siltide ette lumehange.

Enne oli siltide murdmine Tartu eesõiguseks mõisnikusoost tudengite juures, nüüd aga hakkab Rakwere wanu kombeid elustama, kuigi see pole Rakweres esmakordne juhus, kus ulakate poolt murtakse silte. Eriti maiad ollakse wähemate, wertikaaliselt seinale kinnitatud siltide peale, kuigi mõnele neist ülemisele serwale on teraw saetaoline kaitseabinõu kinnitatud, mis murdja käe otsekohe weristab.

Rakwere linna mured wolikogus.

Turukubja küsimus keerutas tolmu.

Neljapäewa õhtul pidas Rakwere linnawolikogu oma erakorralise koosoleku, mis oli sisuliselt enne pühi pooleli jäänud koosoleku päewakorra jätkamine.

Pikemaid waidlusi tekitab juba esimene päewakorra punkt — linna koolivalitsuse juhataja palgamääramine ja juhataja walimine. Otsustatakse maksta palka linna koolivalitsuse juhatajale 40 kr. kuus, kui selleks määratakse isik wäljastpoolt linnawalitsuse koosseisu. Kinnisel hääletusel walitakse koolivalitsuse juhatajaks linnapea Awikson, kelle uus lisaamet kujuneb seega palgata auametiks.

Linna haridusnõukokku walitakse Dahlmann ja Ojasson, haridusnõukku Liiw, Torn ja Remmert. Wangimaja kuraatori walimise juures kukuwad nii maawalitsuse kandidaat Teer, kui linnawalitsuse kandidaat Konso läbi ja küsimus jääb seega linnawolikogu poolt lahtiseks. Hoolekande komisjoni liigeteks walitakse lahkunute asemele R. Went ja E. Rink.

Linna bilanssi koormatwaid lootuseta wõlgu otsustatakse kustutada 2407 krooni. Järgnewad maksudest wabastamise palwed, kusjuures linnawalitsuse ettepanekud wõetakse esitatud kujul wastu. Järgneb sotsialistliku rühma küsimine linna wanadekodu juhataja ja turuvalwataja walimise kohta, mille arutamisel keerutatakse osalust tolmu ja westakse mõsta peku. Sotsialistide nõuagrad linnawalitsuselt motiiwe eelnimetatud kohtade täitmisel mitteotstarbekohaseks ja sunnib teegma linnawalitsust wastawaid järeldusi, hääletatakse kahes osas. Turukubja kohale M. Willo määramise kohta käiw ettepaneku osa wõetakse wastu, kuna teine pool lükatakse tagasi.

Otsustatakse linna wanadekodu ruumide remonteerimisest nõutada haridusministeeriumilt 1180 krooni toetust. Seega on päewakord läbi. Järgnewad küsitud wähema tähtsusega küsimused üksikutelt linnawolinikelt. Seejärele lõpetab juhataja koosoleku õhtul kell ½10.

Liiw liiwakellas jookseb walesti.

Fred Hildenbrandti romaan.

61

Ta tunneb aga samal ajal, et ta siia ei wõi jääda kauaks, ta teab, et ta ei suuda taluda seda õhku ja seda walgust ja kogu seda maastikku.

Ta teab samuti, miks ta ei suuda seda.

Ta teab seda hästi.

Ta käib aasal edasi-tagasi, ta on tulnud siia kurbusest kustununa, ja nüüd ta tunneb end kustununa rõõmust.

Liebchen märkab, et Framm hakkab end leidma uuesti, ja tal on hirm, et mured saawad tema üle uuesti wõimust.

Kuid siis ta laseb wagad silmad libiseda ümber ja unustab selle mure, selle aia pildi ta matab oma mällu ja wõtab ette oma surmatunnil mõelda temast.

Ta sulgeb silmad, ja ta süda tuksleb õndsusest.

Liebchen awab silmad ja teab otsekohe, mida ta tahab.

„Jah, härra Framm,“ ütleb ta kuulelikult ja tõuseb püsti.

Nad näewad wankrit seiswat, peatuwad ja naeratawad.

Wanker on täis loomi, katusel istuwad kirjud papagoid ja hiigelsuured hallid kullid, suur madu mängib iseendaga ja laseb end kõikuda, üks põder sügab mõnusasti sarwi wastu rattakumme, loendamatuid wäikesi loomi kubiseb sees ja wäljas, ja Framm ei tea hästi, kuidas ta peab käituma.

Ta wiiwitab, kuid Liebchen läheb ja lükkab mao kõrwale, wiitab halwakspanewalt ta wirwendawale peale ja ütleb:

„See ta küll on? Selline rumal loom!“

Ta astub sisse ja kuuleb sees sosinat.

„Eks näe,“ ütleb hääl seal mõnusasti, „mida siis teie tahate siin?“

Ja Liebchen palub Frammi, kes on istunud astmelauale ja silmitseb seda, et ta silmapilguks wabastaks ukse.

Framm näeb teda tulewat wälja, käed täis hiiri, konne, sisalikke ja teisi tillukesi loomi.

„Kogu wanker on täis,“ ütles Liebchen rõõmsalt, „pean ta enne koristama tühjaks.“

Ta paneb loomad rohtu, ja sinna nad jäätwad kõik istuma ja waatawad ringi oma ümmarate silmega.

Liebchenil on kaua tööd, kuni ta wiimaks arwab teinud wankri tühjaks; ja lõpuks ta seob endale põlle ette ja korjab sellesse, mis weel kõtte saab.

Kord ta paneb põlle kägara pirisewaid, tugewasti kokkumütsunud mesilasi, ja Framm näeb oma imestuseks, kuidas ta õrnade kätega haarab kägara, wõtab sellest ühe peotäie ja loomad nagu seemned puistab aasale; silmapilkselt nad on keset tiirlewat ja sumisewat pilwe, ja jälle pistab Liebchen peo põlle ja puistab mesilased ettewaatlikult wälja. Siis ta seisab puhates ja rõõmustab ning arwab, et nüüd on wanker tühi.

Parajasti Framm tahab astuda sisse, ja Liebchen juba istub oma kohal, kui nad kohkuwad ja jäätwad kuulama ja Framm awab ukse pärani.

Nad kuulewad wägewat muusikat ega suuda seletada, milline see muusika on, — see näib neile muusika häältest alul, siis aga nad peawad seda muusikaks tuulest ja tormist, siis jälle nad mõtlewad, et muusikat teeb oksade rägastik, hiljem nad arwawad, et on see rohi ja lilled.

Kuid on see ikka ja alati midagi muud ja uut, ega leia nad sellele mingit nimetust, ning lõpuks nad ei tahagi leida seda, sest harmoonia on selline, et nad enam ei suuda mõelda.

Nii siis oli muusika maailma algusest, mõtles Framm ja püüab uuesti teha kindlaks, mis see on.

Ei kesta kaua, kui ta teab seda.

Ja aegajalt nad kuulewad kaht helisewat, kauakestwat, kumisewat tooni, üht sügawat ja teist heledat, mis kõiguwad kõikjal, tõusewad ja wajuwad, eraldawad ja jälle ühinewad, tasanewad ja muutuwad waljuks.

Nad ei julge waadata teineteisele, need kaks wankris, kuid nad teawad, kellele need helid kuuluwad ja kust nad tulewad.

Nad on alandlikud ja wagad, ent kui uuesti tormilistena kostawad need kaks häält, surub Framm oma küüned peopesadesse, nii erutatud ta on.

Hääled on nagu kõue ja äike mõnikord, ja mõnikord nagu wärwid, nii selged, ma kuulen neid kogu oma eluaeg, mõtleb Framm ja imeb neid fanaatiliselt kõrwadesse.

Liebchen wiitab wälja rohule.

Ja Framm näeb, et loomad istuwad liikumatult, mesilased ei sumise enam, waid ripuwad liikumatult kobaras puu otsas, hiired ja rotid ja jänesed ja orawad ja sisalikud lokitawad maapinnal ega liigatu.

Kuid Framm kummardub ettepoole, ta kuuleb oma häält laulwat kaasa, ta kuuleb madu sisisewat ja hiiri piiksuwat, ta näeb konne oma kaelu puhuwat täis, ta näeb linnukesi lahtiste nokkadega ja kuuleb mõirgawat lõwisid.

Ta näeb, et põõsad ümberringi hakkawad liigatuma ja kõhisema, puude ladwad kõiguwad edasi-tagasi, üle rohu käib laine ja jällegi laine, lilled kallutawad oma õied ja sirguwad, ja koguni maapind näib helisewat kaasa, ta tume mürin annab wägewale bassile paradiisi suurepärase wiisi.

Framm on waibunud sellesse kõikehaarawasse kontserti, ta isegi ei wõpatu enam, kui ürgab ta wankri rõõmus märguwile, ei ta ei jahmu, ent tal on nagu jumalate luba ümiseda kaasa, ja ta sumiseb endamisi ja Liebchen sumiseb samuti.

Nad ümisewad, kui jumalik on maailm, ei midagi muud, kumbki neist ümiseb oma wiisi, ja kumbki neist ümiseb ja laulab õigesti.

Pikkamisi sulgeb Framm ukse.

Kui ta astus sisse, waikis maailm.

*

Õpilane Robert sõidab suwepuhkusele, waewalt ta on tunnikese kodu.

„Ma näitan teile midagi, kuid teie ei tohi seda öelda wanemaile.“

Ja Karl ja Margret hiiliwad ühes temaga läbi aia sinna, kus müür on kattunud üsna ja täiesti luuwalurohuga, kus seisab kirsipuu, — kuni üles kõrge ladwani täis punerdawaid marju.

„Ah, kirsse noppima,“ hüüab Margret rõõmsalt ja waatab üles.

„Suurepärane,“ mõõnab Karl, „tore see on.“

Ent Robert raputab pead.

„Ah, mis kirsse sööma,“ ütleb ta üksköikselt, „seda ma ei mõtle. Ma näitan teile Frammi.“

Ta annab neile märku waikida, ja siis ta aitab esiti Margreti esimesele oksale, lükkab Karli järele ja lõpuks heiskab endagi üles.

Seal nad nüüd istuwad, need kolm neljateistkümneaastast, istuwad kuumade põskedega, ja Robert lükkab ettewaatlikult oksad laiali, nad waatawad wäikesse parki, metsikusse ja hooletusesjäetud parki. Lilledest on läbi kaswanud kõrge umbrohi, järwe kaldal wedeleb wana, pehkinud purjek, kiwiastmed terrassile on lagunenud, üksinduse ja hämituse hõng lebab kõikjal.

„Kes on Framm?“ küsib tütarlaps erutatult.

Robert paneb käe ta suule.

Nad kuulewad samme ja peawad hinge.

Alt tuleb wana mees, kõndides läbi lillede, ta astub pikkamisi ja mõiteissewaibunult läbi umbrohu, tal on kortsuline, tume ja kitsas nägu, silmad selles asetsewad sügawais koopais, ta juuksed on lumiwalged, ta käed pükstaskuis ja ta suu närib hajameelselt õlekõrt.

„Ta oli kohtu ees ja siis hullumajas,“ sosistab Robert, „nad lasid ta warsti jälle koju. Ta peab olema ära tapnud kuus inimest, kas olete lugenud seda? Ta sõitis kord ära ja oli pool aastat teel, ta ütles, ta olnud ajaloos. Et teie pole kuulnud seda. Ta ütles weel, et need kuus on jäänud teele maha ega pole tahtnud enam tulla tagasi. Läinud aastal suri ta wana majapidajanna, seda nad pidasid samuti hullumajas, ta elas üheksakümnekuue-aastaseks, mõelge ometi.“

Kõik kolm wahib hardalt alla.

Wana mees läks raskete, hooletute sammudega maja poole ja kadus lagunenud treppide taha.

Margret haaras lähema kirsi ja pistis ta oma õitswasse suhu.

„Weider,“ ütles ta, ja ta süütu otsmik heitis pruunid juuksed tagasi.

„Ma istun ju igal pärastlõunal siin ülal,“ jutustas Robert, „ja jälgin teda.“

Karl põrnitses ärewalt alla.

Ent wana meest ei tulnud tagasi.

Õrn tuulehõng liigutas pargis igiwanade puude latwu, mesilased sumisesid, wäikesed linnud lendlesid okstes, ja magus ja kange rohulõhn tungis nende juure üles kirsipuule.

Järsku nad tõstsid päid ja kuulasid, mahajäetud majast kostis grammofoni helisid.

„See on üks Bachi fuuga,“ sosistas Robert raaldatult, poiss tundis hästi muusikat, „ta mängib teda alati, kui tuleb jalutamast.“

Lõpp.

Kaks laipa ujula postide wahel jääs.

Autoönnetuse osalisteſt leiti weel Jaan Wanaase ja Harry Pärtelpoeg.

Moondunud surnukehad tunti ära nende riiete järele.

Autokatastroofi juures Emajõel uppunutest saadi neljapäewa õhtul kella 5/27 paiku kätte Jaan Wanaase, 41 aastat wana, ja Harri Pärtelpoeg, 22 aastat wana. Mõlemad leiti ujula laitsepostide wahelt jäässe külmanult. Õnnetute näod olid tugewasti ülesturjunud ja peaaegu tundmatuseni moondunud. Omakſed tundsid neid ära riietuse ja taskus leiduwate asjade järele. Mõlemad maetakse arwatawasti pühapäewal.

Harry Pärtelpoeg.

Jaan Wanaase (ülewal) ja Aleksander Liiwoja (kõrwal).

Walwe wäljas.

Kuna neljapäewa hommikul üks uppunu Aleksander Liiwoja — ise weepinnale kerkis, siis wõis oodata, et ka teised päewawalgele ujuwad. Seati Wabadusesillale politsei walwepost wälja, kelle ülesandeks oli pidada silmas, kas mõni uppunu jälle weepinnale ei ole kerkinud. Silla kõrwal A. Reederi ja K. Koppa paadisadamas oli aga igaks juhuks walmis seatud paat ühes nooridega. A. Liiwoja leidmise teade oli lewinud kulutulena. Sellepärast suurem osa mõõdaminejaid peatus sillal wiiwuks, et pilku heita weepinnal liikuwaile ääpankadele.

Tuli ette ka pettumusi. Mõnegi jäätükki küljes ujus musti kogusid, mispärast jäätükki lähemalt uuriti. Kuid igakord selgus, et must kogu ei olnud muud, kui mõni puunott wõi känd.

Omakſed traaliwad.

Kaluri ja ujula wahel traalisid omakſed lootsikult jõepõhja. See on umbes 150—200 meetrit allpool õnnetusekohta. Lootsik riſtleb ja terawate harudega konk käib risti ja põigiti jõepõhja läbi, kuid külge ei hakka midagi.

Must kogu ujula kaitſepostide wahel.

Kaldale oli kogunud mõnikümmend inimest, mitmed õnnetute omakſed, tuttawaid ja uudishimulisi. Paari noormeest, kes kaldal seisid, hakkas huwitama ujula kaitſepostide wahel jääs mustaw kogu. Tahwel oli weepind palju kõrgem, sellepärast on jää jalg wõi enam weepinnast kõrgemale postide wahele õhku jäänud. Kaldalt wõis aga näha, et jää ja weepinna wahel rippus mingisugune must kogu. Tekkis arwamine, kas mõni otsitaw ei ole postide wahele kinnikülmanud. Weewool näis liikuwat just kogu suunas, mis eeldwodud arwamisele kinnitust andis.

Jäässe külmanud mehed.

Wõeti kaluri paat. Otsiti tuurad ja mõned teised riistapuud ning noormehed Jaan Meero ja Robert Luha asusid paati, ſest nemad olid ka esimestena postide wahel kogusid märganud.

Kulus paar minutit, kui lõpulikult selgus, et tegemist on uppunuga, kes jäässe külmanud. Nagu hiljem selgus, oli see Harri Pärtelpoeg (plaanil leiukoht märgitud — × nr. 3). Ta oli püstseisandis, pea tugewasti rinnale surutud, just nagu oleks ta püsti jää all ujunud. Kuni rinnani oli ta jäässe külmanud ja tema jääst wabastamiseks tuli tükk tööd teha.

Samas töötades märkasid mehed paar sülda eemal, (kaardil — × nr. 2) jõe pool teist kogu jääs. Esimene uppunu paati wõetud, asusid mehed teise jääst wabastamisele. Sel olid kasuka siilud lahti ja need olid weewooluſt üle pea keerutatud, kusjuures üks siilu ots oli mässinud posti ümber.

Laibad kaldal.

Warsti on laibad juba kaldal. Minnakse leiust politseile teatama. Wahepeal on aga sõnum suust-suhu lennanud ja enne, kui politsei weel kohale jõudnud, ümbritseb uppunuid tihe rahwahulk.

Nõrgawerelised hoiduwad weidi eemale, ſest pilt on õudne. Meeste näod on tugewasti üles tursunud, tundmatusena moonutatud ja porikarwa mustjad. Mõne koha pealt on näonahk maha rebitud ja paistab werine liha. Alul ei tunne neid kohalwiibiwad omakſedki ära. Lähemal waatlusel tuntakse aga mehed peamiselt riietuse järele.

Esialoſet arwamist kinnitawad nende taskutest leitud asjad, nagu wõtmed ja taskurätid. Selle järele hakatakse otsima ka moonutatud näowormidest tuttawaid jooni.

Naisterahwad ei suuda tagasihoida pisaraid ja hoigeid ning elatanud taatki tõmbab warukaga üle niiskunud silmade.

Pisiasju laipade juures.

Harri Pärtelpoeg, kes riietatud tawalisse nahkkraega musta talwepalitusse, on tõmmanud enne surma parema käe kinda käest ja praegu weel seisab see kõwasti pahema käe pihku pigistatult.

Jaan Wanaasel on parema käe pöka küüs maha tulnud ja käsi on kriimustatud, mispärst arwatakse, kas traal ehk teda on puutunud. Keha on tugewasti üles punsunud ja saapanõõrid on jõgawale lihasse lõiganud.

Uppunud harukordselt rasked.

Laipade wankrile tõstmisega on tegemist. Neljale mehele käib ühe laiba wiimine ülejõu ja wiies peab weel appi asuma. Nähtawasti on paksud riided wett täis imbunud ja kaaluwad mitmekordselt.

Laibad riidega kaetud, hakkab liikuma kauawiibinud leinarong, mis koosneb peamiselt õnnetute lähemateſt sugulastest. Nende seekordse teekonna sihiks oli anatoomikum.

Kuidas saltusid laibad postide wahele.

See küsimus on annud elawat kõneainet. Kalur ja mitmed teised awaldawad arwamist, et laibad ujusid ujula postide wahele juba kohe õnnetuse puhul. Neil olid seljas paksud wateeritud riided, mis niipea wett ſisse ei wõta, waid inimest weepinnal edasi kannawad. Kuna mõlemad ka head ujujad olnud, siis ei peeta sugugi wõimatuks, et nad ise ujusid postide wahele.

Mis puutub nende ujumisse sinnamaale, siis peab siin küll kahtlema. Leiukoht on umbes 150 meetrit õnnetuskohast allpool ja niipalju wee all ujuda, peetakse wõimatuks, ſest weespordi wõistlustel, kus ujujad selleks ette walmistatult wette laskuwad, on rekorduju-mistel wee all ainult 100 meetrit edasi jõutud. Siin sattusid aga õnnetud wee all ujumise tarwidust teadmata jää alla ja pealegi kulus neil aega autost wälja ronimisega.

Küll näib aga tõenäolik olewat, et wesi neid weel peale uppumist edasi postide wahele kandis, ſest paksud riided ei lasknud neid põhja wajuda.

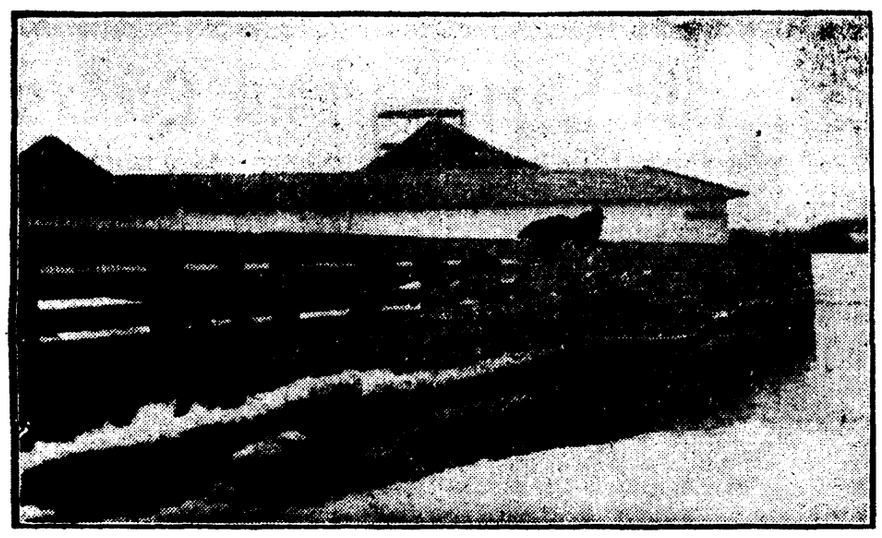

Ujula jääkaitse-aed.

Ristikestega on märgitud uppunute leiukohad.

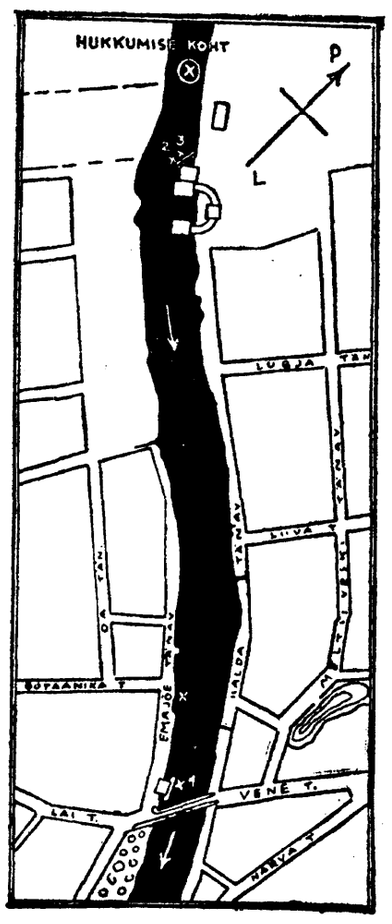

Emajõe plaan õnnetusekohast kuni Wabadusesillani.

Ristikese nr. 1-ga on märgitud Aleksander Liiwoja laiba wäljatõmbamise koht, kuna ristike wähe ülewalpool näitab kohta, kus laipa esimest korda nähti. Rist nr. 2. kohalt leiti Jaan Wanaase ja rist nr. 3. juurest Harry Pärtelpoeg.

Miljonid tarvitavad igapäev maailmakuulsat
Iluravivahendit
Creme Mouson
130-aastase vilumuse toodang.

Kuid nüüd wõib küsida, miks tuletõrje lendsalk neid ei leidnud, ſest sealt postide ääreſt ju otsiti. Selgub aga, et renn lõigati küll otse postide kõrwale ja ritwadega torgiti põhja, ent otse jää alla postide wahele ei pääsetud juure ja nii ei puutunudki ette nad otsijatele, kes wõib-olla ainult mõne sammu kaugusel olid.

Kus asuwad kaks leidmatut?

Üheksast õnnetuseosalisest on sellega weel leidmata kaks. Need on õnnetu sõidu algataja Aleksander Wanaase (Jaan Wanaase 22-aastane wennapoeg) ja 23-aastane Aleksander William Seeland. Arwati, et ka need postide wahel on. Kuid weel samal õhtul uuriti lootsikult kõik postiwahed läbi ja ei leitud neid.

Reede hommikul katsuti pika ridwaga ka ujula naistebasseini tagune külg läbi, ſest peeti wõimalikuks, et nad ehk läbi postide on kantud weest ujula seina taha. Ridwa otsa hakkas küll puuhalg ja risu, kuid laipu ei leitud.

Reedel jatkasid omakſed traalimist ujula ümbruses.

Õnnetute matused.

Aleksander Liiwoja, kes leiti neljapäewa hommikul, maetakse laupäeval, Jaan Wanaase aga pühapäeval. Kuna wiimasel keha tugewasti üles paisunud ja üksi oma riie selga ei lähe, siis maetakse ta mantlisse mässitult. Matuste tegelik korraldaja on õde. Harry Pärtelpoja matusepäew on esialgu weel lahtine.

Laibad lahati reede õhtul.

Jaan Wanaase ja Harry Pärtelpoja laipasid reede hommikul weel ei lahatud, waid seda asuti tegema alles reede õhtupoolikul. Wälispidise waatlemise järele arwas arst, et need laibad on roiskunud umbes samapalju kui celmisel päeval lahatud Liiwoja laipki.

Leiwahind ei tõuse.

Riik wõimaldab rukkimüügil odawa wäliswilja abil leiwahinda senises kõrguses hoida.

Kolmest rukki kokkuostust on praegu riigi käes rukist 28.000 tonni. Kuna wälisturul rukkitagawarad on lõpukorral, siis sai majandusministeerium juba enne kewadpühi järelepärimisi riigi rukki müügihinna kohta. Silmas pidades neid asjaolusid, oli riigi rukki realiseerimise kawa neljapäewal wabariigi walitsuses kaalumisel.

28.000 tonni rukist sai riigi kätte keskmise hinnaga 19 senti kilogramm. Arwestades 1. aprillist s. a. peale, on riigil tulnud rukki alla paigutada ümmarguselt 5.262.000 kr., missuguse summa juure on arwatud ka rukki ladudest wäljaandmise kulud. Hoiu juures tuleb arwata sia juure weel hoiukulud. Rukki omahinnaks tuleb seega keskmiselt 19.0 senti.

Küsimuse otsustamisel tuli arwestada sellega, et riik ei wõi rukki operatsioonile juure maksta, et leiwahinda ei wõi kõrgeks ajada ja et wälisrukki sissewedu peab olema wõimalikult wäike.

Majandusministri ettepanekul otsustati lubada odawat wälisrukist sisse wedada ja segada rukis müügilelaskmisel tarwitajaskonnale wastuwõetawa hinna eest. Walitsus otsustas lubada iga 5 osa kodumaa rukki kohta sisse wedada 2 üksust wälismaa rukist. Selle järele jääks rukki hind 15—16 senti kilogrammilt. Seesuguse rukkihinna juures jääks leiwahind umbes praeguseks.

Hispaania walimispalawikus

Pühapäew peab näitama, kas Hispaania tahab rewolutsiooni.

Uued diktatuurikuulduſed.

Madriidist, 9. aprillil. (Trj.) Hispaania kogukondliste walimisteni on jäänud ainult kolm päewa. Age walimiswõitlus tõuseb selle tagajärjel kiiresti oma tulipunkti. Praeguses pinewas õhkkonnas on maakonna ja kogukonna walimiste eel kohapealsed küsimused jäänud täitsa kõrwale ja walimiswõitlus käib ainuüksi küsimuse ümber:

kas kuningriik wõi wabariik?

Niihästi wabariiklased kui kuningriiklased on täitsa teadlikud, et praegused kogukondlikud walimised on tuleproowiks, kas eelseiswal ajutawa kogu walimisel saab wõidu üks wõi teine wool, millest oleneb Hispaania tulewik. Mõlemad pooled on kaalule pannud kogu oma jõu ja kuna wabariiklased on juba pikema aja kestel suutnud enam ja enam pinda wõita, on nüüd pealetungiwaks pooleks wäga paljudes kohtades muutunud kuningriiklased, kes püüawad kaotatud poolehoidu tagasi saada.

Kuningriiklastele on suureks toeks **kiriku ringkonnad,** kes toetawad monarhistlikke erakondi mitte ainult erateel, waid ka täitsa ametlikult pühapäewiti kirikutes peetawates jutlustes. Waimulikud käiwad isegi majast maija ja manitsewad oma koguduste liikmeid, et nad ei häältaks wabariiklastele, eriti aga sotsialistidele.

Pinewust, mis selletagi tõusnud kriitilise palawikuni, suurendawad weelgi ärewad kuulduſed, et kuningriiklastel on kawatsus warem wõi hiljem wälja kuulutada

uut diktatuuri

ja et rahwuskogu walimistest ei saa ikkagi asja. Nii oleksid praegused kogukondlikud walimised wabariiklastele aimukeseks wõimaluseks näidata oma jõudu. Kuuluduſed, milledel muidugi puuduwad igasugused kinnituſed, ütlewad üheltpoolt, et diktatuuri wäljakuulutamine on isegi walimiste eelõhtul kawatsusel. Teiselt poolt liiguwad kuulujutud, et peatselt pärast walimisi tahawad kuningriiklased maksma panna uut sõjawäelist diktatuuri.

Jaapanlaste edu õhulaewal.

1929. aastast peale on Jaapani õhuasjanduse alal wäga suuri edusamme teinud, eriti õhulaewade ehitamisel. Walitsus on suurt tähelepanu pööranud oma õhulaewastiku ehitamisele ja noorte juhtide ettewalmistusele. Nende jõupingutuste edu näitab poolkindla Jaapani õhulaew „Nr. 8" rekordsõit. Jaapanlased ületasid 1926. a. peale purustamatult püsinud Amundseni ja Nobile poolt püstitatud kestwuslennu rekordi poolkindlale õhulaewale. Pildil on omapärane terwitustseremonii Kasumigaura lennuwäljal pärast õnnestunud rekordlendu. Tagaplaanil „päewakangelane" — õhulaew „Nr. 8".

Mart Saar — Türnpu kapitali laureaat.

Komponeeris 1930. a. parima koorilaulu.

Kadunud heliloojа K. Türnpu mälestuse jäädwustamiseks on moodustatud Lauljate Liidu juure kadunu nimeline auhinnakapital, mille walitsus iga aasta järele korraldab eelmise aasta kohta laulude toodangu hindamise, walides wälja toodangu hulgast 10 paremat koorilaulu ja nende hulgast wälja ühe parema, milline kroonitakse K. Türnpu nimelise auhinnaga. Möödunud 1930. a. laulutoodangu hindamist toimetas hindamiskomisjon, kuhu kuuluſid J. Aawik, A. Kapp ja R. Päts. Jury leidis koorilauludest paremateks: „Hällilaul" (märgusõna „Hällitaja"), 2) „Marikesele" (märgusõna „Angerpiiga"), 3) „Muru kaswab mulla peale" (märgusõna „Leinaja"), 4) „Wõitluses" (märgusõna „Kangelane"), 5) „Küll ma laulan" (märgusõna „Kredo"), 6) „Kaſehaldjate laul" (Mart Saar), 7) „Mis seal kõnnib" (Mart Saar), 8) „Lauliku kalmul" (Th. Wettik), 9) „Lemmelaul" (Th. Wettik), 10) „Armulaul Heidile" (Th. Wettik).

Jury tunnistas paremaks 1930. a. walikust meeskoorilaulu „Wõitluses", mille autoriks on Mart Saar.

Peakonsul Markus Tallinnas.

Eile hommikul jõudis Tallinna endine peakonsul Berliinis ja Berliini Eesti saatkonna nõunik Markus. Ta jääb Tallinna kesknädalani. Kuna tema on määratud kindralkonsuliks Londoni ja Londoni saatkonna nõunikuks, siis lahkub tema Eestist warsti, et uuele kohale asuda.

Eesti-Soome kaubalepingu allakirjutamine.

Eesti-Soome kaubalepingu tööstusliku osa kohta käisid läbirääkimised juba sügisest alates. Nüüd hiljuti jõuti läbirääkimistega lõpule ja täna kirjutatakse sellele lepingu osale Tallinnas alla. Soome poolt sõidab lepingule alla kirjutama weel Soome delegatsiooni liige Wiljanen, kelle Tallinna päralejõudmiſest oleneb ka allakirjutamise aeg.

Eesti-Soome kaubalepingu tööstusliku osa allakirjutamine on huwitaw seepoolest, et siin mõlemate maade interessendid omawahel tollide asjus kokku leppisid.

Läti saadik wälisministri jutul.

Eile käis wälisministri jutul Läti saadik hra Sarinsch.

Jeriko kuningalõss leitud.

Jeruusalemmast, 10. aprillil (Trj.). Inglise arheoloogiline ekspeditsioon, mida juhatas professor John Garstang, leidis üles koha, kus asus piiblis tuntud Jeriko kuningalõss, mis tehti maatasa, kui iisraeliidid häwitasid 3400 aastat tagasi Jeriko linna. Kuninga lossi waremete wäljakaewamine lükati tulewa aasta peale edasi, kuna Jordani orus Jeriko ümbruses, mis asub 1000 jalga allpool merepinda, walitseb praegu äärmiselt suur kuumus. Ekskursioon pöördub esialgul tagasi Inglismaale.

Sabotaaſh Turkestanis.

Wangistamised Wenemaal jatkuwad.

Berliinist, 10. aprillil. Saksa lehtedele teatatakse Taschkendist, et GPU on paljastanud Turkestanis uue kontrewolutsioonilise salaorganisatsiooni, kelle liikmed olewat toimetanud sabotaaſhi sealses puuwillatööstuses.

Palju isikuid olewat wangistatud; nende hulgas endine Turkestani põllutöökomisjar Nufrerow, prof. Nikolski ja Kirpatow, insener Markulin ning kaks endist suurtöösturit.

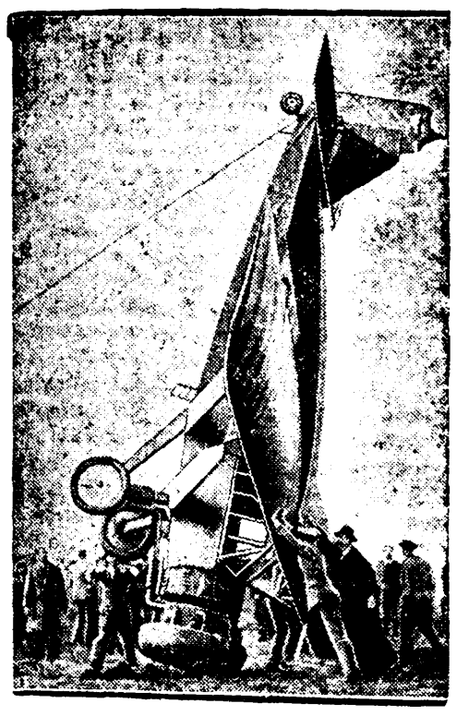

Kõrgusrekordlase lennukit upitamas.

Ameeriklanna Ellinor Smithi lennuk kukkus hädamaandumisel pärast ebaõnnestunud kõrgusrekordi katset ümber, millisest olukorrast üõesupitamise ajal päewapiltnik ongi momenti kajutanud. Julge naislendur kaotas 8000 m kõrgusel meelemärkuse. Alles mitmetuhande meetrilise kukkumise järele tuli Smith jälle meelemärkusele ja sai hädawaewalt hädamaandumise ette wõtta.

„Postimeest"
wõib tellida igast kuupäewast iga kuu lõpuni.

Meie rahaturu kurbloolus.

Riikline inwesteerimispolitika wangistab waba-kapitali juurekaswu.

Majanduselu kannatused krediidikalliduse all on üldiselt teada. Kõikjal leiab tunnustust tõiasi, et laenuprotsent Eestis on liiga kõrge, palju kõrgem kui enamikus Lääne-Euroopa riikides. Sõgusega tunnistatakse, et krediidi odawamakstegemine on üks kõige tähtsamatest ja olulisematest üleannetest Eesti majanduspolitikale käesolewal silmapilgul. On wastuwaidlemata selge, et tootmine kõrge laenuprotsendi juures pikapeale ei suuda wälja kannatada wõistlust teiste maadega, kus olud selle poolest lähedamad, waid lõpuks alla peab jääma.

Sellest wäljawaatest murestatud ollakse kibedasti ametis nähtuse põhjuste juurdlemisega. Ja nagu see sagedasti ette tuleb kordadel, kus häda ei anna küllalt aega põhjalikuks ja kaineks kaalumiseks, kiputakse teg ma järeldusi, mille ühekülgsus lähemal waatlemisel warsti silma torkab.

Paljude arwates tuleb ebanormaalselt kõrget laenuprotsenti kirjutada eranditult pankade politika ja rahaajutuste wõrgu praeguse korralduse arwele. Tarwitseb, — wäidetakse nende poolt, — pankadel talitada üksmeelselt, ja wabaduse wõti ongi leitud. Laenuprotsendi alandamiseks on käes peaaegu piiramatud wõimalused, mida weelgi saab suurendada pankade ühendamise kaudu. Asjaolu, et kõigi sõnade peale waatamata tegelikult niibästi üks kui ka teises sihis wõrdlemisi wähe edusamme on saawutatud, sunnib mõningaid arwamisele, et kogu raskus peitub hea tahtmise puuduses pankade juhtiwates ringkondades. Et sellest jagu saada, olewat küllalt, kui riik oma wõimuga wahele astub ja näiteks seadusandlikul teel kindlaks määrab, et laenuprotsent ei tohi tõusta üle teatawa maksimumi.

Ei tarwitse hakata ühikasjalikult selgitama, kuiwõrt ekslikud on säärased illusioonid. Kui nad mitte pole otsekohe laenatud Hitleri erakonna programmist Saksamaal, siis wähemalt tuletawad nad seda wäga lähedalt meelde. Riigiwõimu sunniwiisil wahelesegamine rahaturu oludesse, kui see läheb üle lubatud piiride, peale halwa midagi mund tuua ei wõi. Parem kallis krediit, kui üldse igasuguse krediidi puudus — tähendati Saksamaal Hitleri majandusprogrammi arwustajate poolt. Sedasama tuleb nähtawasti meilgi korrata, kuigi meil, nagu tõendab majandusminister M. Punga eelarwekõne, tähendatud mõttewiisil pole lootust lähemas tulewikus ametlikku poliitikat mõjutada.

Et pankade ühisel nõul ja riigi majanduspolitika juhatuse mõjuwal toetusel wõimalik on pangaprotsenti madalamale wiia kui see praegu on, sellest oleme korduwalt kirjutanud. Eriti oleme tähelepanu juhtinud sellele, missugust paranemist wõiks tuua rahaturu oludesse lühiajaliste põllumajanduslikkude laenude ülewiimine pikaajalisteks, sest selle operatsiooni läbi wabanenud summad tooksid kahtlemata kaasa kapitalide pakkumise tõusu, mis omakord mõjuks allasuruwalt laenuprotsendile. Nagu põllutööminister A. Kürmani seletustest riigikogus näha, on käesolewal silmapilgul wähe lootusi põllumajanduslikkude laenude kontrollimiseks wäliskapitali abiga, ilma milleta seda läbi wiia wõimatu näib olewat.

Kuid isegi säärasel juhusel, kui see lähemas tulewikus peaks õnnestuma, on küsitaw, kui kauaks jätkub kergendusest.

Kurbloolus ei peitu mitte ainult kapitali üldises wähesuses, waid weelgi rohkem selles, et meil puuduwad loomulikud tingimused kapitali juurekaswuks. Kui waadelda wiimaste aastate arengut, siis peab nähtawasti küll õiguse andma neile, kes wäidawad, et peaaegu kogu meie wabade kapitalide juurekasw on läinud üht ja sedasama teed — uuteks inwesteerimisteks riigi äranägemise järele.

Mitte ainult riigi enese käsutuses olewad wabad summad ei ole läinud inwesteerimiseks tema ettewõttel ja juhatusel, waid, kasutades ära eelarwet, on riik oma kätte tõmmanud ja oma äranägemise järele mahutanud ka suuri summasid wabalt turult. Tarwitseb ainult pilku heita terwele reale laenufondidele, mis wiimaste aastate jooksul ellu kutsutud ja mille toitmiseks ette nähtud summad riigi eelarwe korras.

Kuid hädaoht ei peitu mitte niiwõrt senistes laenudes eneses, ega ka selles, et osa neist, praegu waadates kõige õnnelikumaks ei osutu. Kui nüüd üht wõi teist tagant järele arwustada, siis ei tohi silmist lasta konjunktuuri põhjalikku muutust, mis wahepeal aset leidnud ja mida raske oli ette nõha ka parematel askjatundjatel. Selle muutusega ongi seletataw nähtus, et riigi inwesteerimispolitika kibeda arwustaja osas eshmb nüüd mõngi neist, kes mitte wäga ammu awalikult wäitsid, et rahareformi läbi wabanenud summad on mahutatud rahwamajanduse otstarbekohaselt. Kuna ettewaatuse puudus ja inwesteerimiste liiga tormiline tempo olid omased ka paljudele teistele rahwastele, siis paistab küll, ei tohiks olla põhjust eneste pärast nii palju häbeneda, et eitada kõike seda, mida oleme teinud heas usus. Tõeline hädaoht seisab selles, et ei ole kerge wabaneda kõrge konjunktuuri meeleolust ja erakapitali juurekaswu ärasöömine riikliku inwesteerimisepolitika kaudu kipub edasi kestma senisel kujul, waatamata sellele, et tarbimise ja muude olude muutumine uusi nõudmisi üles seab. Mis algses oli mõeldud produktiiwse inwesteerimisena, see kipub edasi kestma toetuste näol raskustes olewatele majandusaladele, sundides riiki weelgi kaugemale wiima kapitalituru riigistamist. Seni kui erakapitali juurekasw wähesejgi määral olemas, wõidakse seda lõigata, kuid kes ütleb, et see kestab igawesti. Kas ei kiirendata sääraste inwesteerimiste jatkamisega, millesse juures mahutatud kapitali taaswuse küsimused tahaplaanile jäätwad, silmapilgu tulekut, kus erakapitalil enam pole midagi anda ja kus meie rahaturul walitseb, otsustab ja tegutseb ainult riik ja enam keegi muu tema kõrwal? See oleks suur samm edasi kogu majanduselu riigistamise ehk sotsialiseerimise sihis.

Erakapitali juurekasw on seega küsimus, mis ulatub kaugemale kui rahaturu olude reguleerimine. See puudutab terwet meie majanduselu arengut ja tulewikku. Seda tõsisemat tähelepanu tuleb pühendada küsimusele eneisele. Peaasi on aga, et need, kellel meie majanduselu sihtjoonte määramisel kaaluw sõna öelda, eriti politilised erakonnad, selle probleemi tähtsusest küllalt teadlikud olekjid. Siis jatkub wististi ka julgust järelduste tegemiseks, mis igakord ei ole meeldiwad eneile kõige lähematele huwidele.

Kattewara tunduw tõus, kattewahekorra langus.

Eesti Panga seisukord 31. märtsil.

Eesti Panga nädala-aruanne 31. märtsist näitab järgmist seisukorda (klambrites toodud arwud käiwad eelmise nädala kohta):

Kattewara 24.062.149,29 kr. (22.051.818,46), sissewekslid 11.219.932,02 kr. (11.102.247,88), laenud: walitsusele 5.000.000 kr. (2.000.000), teistele 11.352.065,02 kr. (11.745.706,24), pangatähti liikwel 35.658.356.— krooni (35.803.239.—), jooksw. arw. 17.393.936,71 kr. (11.009.115,36).

Kattewara wahekord jookswate kohustustega oli 45,36 protsenti, 47,11 protsendi wastu eelmisel nädalal.

Iseloomustawaks nähtuseks käesolewas aruandes on esiteks kattewara tunduw juurekasw — wähe üle 2 miljoni krooni wõrra. Teiseks näitab juurekaswu terwelt 3 miljoni krooni wõrra Eesti Panga laenude summa walitsusele, mis nähtawasti seisab ühenduses rukki laenu täieliku realiseerimisega terawilja kaitseseaduse teostamiseks. Kolmandaks muudatuseks eelmise nädalaga wõrreldes on jookswate arwete tunduw juurekasw, ligikaudu 6,3 miljoni krooni wõrra, peaasjalikult walitsuse jookswa arwe arwel, mis on tõusnud ühe nädala jooksul terwelt 5,6 miljoni krooni wõrra. Kuna liikwelolewate pangatähtede hulk pole suurenenud, siis wõime järeldada, et kattewara juurekasw on sündinud walitsuse operatsiooni läbi. See asjaolu ühenduses rukkilaenuga omakord ületab walitsuse jookswa arwe kaswamise pangas.

Et jooksw. arwed kaswasid kiiremini kui kattewara, siis andis lõputulemus — ja see on neljas tähelepanuwäärw asjaolu — kattewara wahekorra tunduwa languse eelmise nädalaga wõrreldes.

Eesti näidendite edu Lätis.

Käesolewa hooaja esimesel poolel, sõigisest kuni aastawahetuseni, on Hugo Raudsepa komöödiat „Mikumärdi" läti teatrites etendatud üldse 69 korda, sellest Rich. Waldese tõlkes 22 korda ja Elina Sahlite tõlkes 47 korda. Üksikute teatrite järele on etendusi olnud järgmiselt: Rahwusteatris 18, Töölisteatris 21, Rändteatris 17, Miitawis 4, Goldingenis 2, Saldus (Frauenburis) 2, Latgalis 3 ja Wõnnus 2. — A. Kitzbergi „Libahunti" on sama aja jooksul etendatud 10 korda.

Kitsendusi sisserändamisel Belgiasse.

Nagu Belgia saatkond wälisministeeriumile teatab, peawad käesolewa aasta 15. aprillist alates kõik isikud, kes soowiwad Belgia sõita tööd otsima, warustatud olema wastawa loaga, mis wälja antud awaliku julgeoleku walitsuse poolt Brüssselis. Soowiawald. eelnim. loa saamiseks tuleb esitada Belgia saatkonnale ja juurdelisada päewapilt ja dokumendid: 1) isiklik tööleping, 2) tunnistus korralikkude elupaikide kohta ja 3) arstitunnistus. Iga wälismaa tööline, kes Belgia sõidab ilma töölooata, saadetakse otsekohe tagasi piirile.

Austraalia rahakriis.

Canberrast, 8. apr. Nagu ametlikult teatatakse, on Austraalia liidu 7 osariigi eelarweaasta puudujääk 24 milj. naelsterlingit. Sellest langeb 12 miljoniline osa liiduwalitsuse puudujäägide arwele. Uus-Lõuna-Walesi puudujääk on 8 milj. naelsterlingit. 1927./28. aastast saadik on arweaastates puudujääke olnud kokku 42 milj. naelsterlingit. Sellest summast langeb liiduwalitsusele 18 milj. ja Uus-Lõuna-Walesi osariigile 14 milj. naelsterlingit.

„Põgenemine Kremlist".

Sven Adeloni romaan „Postimehe" joone all.

Lähemail päewil hakkab „Postimehe" joone all ilmuma uus jutt — Sven Adeloni romaan „Põgenemine Kremlist".

Sven Adelon on praegusaja Rootsi silmapaistwamaid põnewate jutustiste autor, keda nimetatakse Rootsi Wallace'iks. Kui aga Wallace oma loendamatutes kriminaalromaanides kerge sule kõrwal operecrib lopsaka, kuid selle juures sagedasti lugejas opositsioon esilekutsuwa, liialdatud fantaasia ja põnewuseffekti saawutamiseks endale lubab kuni maitsetuseni wõimatumaid olukordi ja nükkeid, liigub Sven Adelon kogu teose kestel jutustajana ühtlasel, rahulikul, loogilisel tasemel, luues sellega lugejas kohe alguses usutawuse meeleolu. Sven Adeloni tegelased liiguwad ja teotsewad tõsielu kindlal pinnal, samuti nagu romaani tegewustikki põnewuse ja haarawuse ülesandel ei kipu wälja selle raamidest. Kui romaan siiski juba alguses wallutab lugeja, siis see on hiilgawa, kuigi objektiiwselt kõrwal seista tahtwa autori teene.

„Põgenemine Kremlist" on Sven Adeloni paremaid sedaliiki teoseid ja areneb ta sündmustik punasel Wenemaal, — Moskwas, Kremli süngete müüride wahel.

Prantsuse-Saksa pinewus.

Doumergue manitseb Prantsusmaa julgeoleku kaitsmisele.

Pariisist, 10. apr. (Trj.) Prantsuse wabariigi president Doumergue, kes on teel ametlikule külaskäigule Tunisesse, pidas Nizzas linnawalitsuse poolt tema auks antud peosöögil kõne. Doumergue rõhutas, et seni kui rahwasteliidul enesel ei ole sõjawäelist jõudu, millega ta wõiks sundida rahwasteliidu otsusi läbi wiima, peab Prantsusmaa olema walwel, et ta oma sõjajõudusid ei wähendaks alla seda määra, mida ta wajab oma julgeoleku kaitseks. Doumergue märkis ära, et selleke seisukohale annab õigustust hiljutine ootamatu wahejuhtumine, mis tuli riigi poolt, kelle ajalugu pakub wäga õpetlikke kogemusi. Doumergue rõhutas, et Prantsuse rahwuslik politika ei ole agressiiwne, kuid on siiski walwel Prantsusmaa julgeoleku eest.

Prantsuse sõjad pühendawad Doumergue'i kõnele suurt tähelepanu ja enamus neist kiidab tema kindlat tooni heaks. Prantsuse ajakirjandus märgib ära, et Saksa-Prantsuse pinewus Saksa-Austria tolliliidu pärast ei ole kaugeltki wähenenud ja kui sündmused edasi arenewad, siis wõiwat seisukord weelgi halweneda rahwasteliidu nõukogu istangjärgu kokkuastumiseni.

„Paris Midi" märgib oma neljapäewases numbris, et Prantsuse-Saksa wahekord põeb praegu terawat kriisi, mille taolist ei ole olnud Ruhri okupatsiooni alguses saadik.

Berliinist teatatakse, et Doumergue'i kõne on

Saksa ajakirjanduses suurt ärewust

tekitanud. Saksa lehed ütlewad isegi, et Doumergue'i wäited olewat „lihtsalt naeruwäärsed", kuna Saksa-Austria tolliliidu küsimus olewat puhtmajanduslik ja sellepärast ei saa kuidagi sellest wäita Prantsusmaa julgeolekule hädaohtu. Saksa lehed kahtlustawad prantslasi, et nad tahawad oma praeguse ägeduse abil wälja pressida järeleandmisi wäewähenduse alal.

Nõutagu andmeid kõigilt . . .

Genfist, 8. apr. Rahwasteliidu peasekretär saadab rahwasteliidu nõukogu liikmetele Saksa walitsuse kirja wäewähenduse küsimuses. Saksa walitsuselt oli palutud mitmesuguseid andmeid rahwuswahelise wäewähenduse konwerentsi jaoks. Saksa walitsus selgitab nüüd oma kirjas, et niisuguseid andmeid tuleb nõuda kõigilt riikidelt, et wäewähenduse konwerentsil wõimalik oleks relwastuste wähendamise meetode kindlaks määrata. Saksa wälisminister Curtius palub rahwasteliidu peasekretäri wõtta see küsimus rahwasteliidu nõukogu järgmise istungi päewakorda.

Sõjakäik „Bata" wastu Leedus.

Leedu saapatööstus peab tööpäewi wähendama.

Kaunasest, 10. apr. Tscheho-Slowakkia jalanõudewabriku äri awamine sünnitab Kaunases suurt ärewust. Leedu nahatööstusrid otsustasid wähendada töö aega 3 päewa peale nädalas. Ühenduses sellega käisid tööliste esitajad walitsusajutustes, kus protesteerisid selle wastu, et walitsus lubas Batal Leedus äri awada. Nõupidamisel nahatöösturitega otsustati tööaja lühendamine seniks edasi lükata, kui rahaministeerium on lahendanud wälismaa jalanõude sissewee küsimuse.

Põllutööminister Aleksa lõhub tautininkide erakonda.

Kaunasest, 10. aprillil. Põllutööministri Aleksa poolt juhitud Ukininku Weenyhe (Maaliit), kes seni politilisel wäljal tegutses koos tautininkidega, otsustas iseseiswa erakonnana oma tegewust jatkata. Uue erakonna häälekandjaks jääb põllumeeste seas lewinemud nädalaleht „Muhsu Rytojus". Nimetatud lehte toetas seni ka walitsus. Uue erakonna ajutamise eeltööd walmisid warem Kaunases ärapeetud „rohelise nädala" ajal.

Erakonna juht Bulowitschus seletas, et uue erakonna tegewus sünnib rippumatult tautininkide erakonnast. On wäljatöötatud laialdane tegewuskawa, mille järele otsustawa sõna riigis peawad saama põllumehed. Erakond nõuab otsekohest seimi ja presidendi walimist ja teiste kiire iseloomuga reformide teostamist. — Politilised ringkonnad on siiski arwamisel, et uus erakond ei saa tautininkidele eriti hädaohtlikuks. Erakonna loomist peetakse politiliseks manööwriks.

Leedu sakslaste kaebus rahwasteliidule.

Leedu sakslased otsustasid saata rahwasteliidule kaebuse Leedu walitsuse peale. Kaebekirjas öeldakse, et sakslastele ei olewat küllaldaselt koole, mida tõendawat isegi okupatsiooni aegne statistika.

Saksa walitsuse märgukiri.

Saksa walitsuse poolt saadeti Leedule märgukiri, milles tehakse ettepanek anda 5 saksa kodaniku wäljasaatmise küsimus wahekohtu kätte. Waatamata Saksa walitsuse nõudmistele, ei ole Leedu wäljasaatmise korraldust seni muutnud.

Seal ta nüüd on!

ülemaalisel wõidulaskmisel häwitatud linnustikust.

K. A. Hindrey.

Põnewusega wõis loodusarmastaja jälgida ridu, mis awaldas hiljuti „Päewalehes" Tartu ülikooli zooloogia-muuseumi konserwaator M. Härms. Ta on kokkuwõtte teinud statistilisest ülewaatest, mis omalt poolt on andnud metsade amet röövlindude kohta. Üldse olewat häwitatud aastal 1930 kokku: 558 kanakulli, 258 rabapistrikku ja 433 raudkulli. Hra Härms ütleb oma muidu wäga tagasihoidlikus kirjas, kuigi tema selle statistika kohta peetud kontroll annab otse hämmastawaid tagajärgi, et see metsadeameti arwustik ainult muigama panch.

Tuleb nimelt sel ametlikult poolt üle kogu aasta ja üle Eestimaa toimepandud wõidukõmmutamisel wälja, et wäga innukalt on tulistatud küll inimese waenlasi, kuid et laengud on läinud sinna, kus aga ainult märk on, metsatawahid ja metsaülemad ei ole oma kodumaa linde mitte tundnud, ei ole teadnudki, missugune neist on kasulik, missugune kahjulik. Ikka kõik selle retsepti järele, millega ka hiilgas riigikogu maakomisjon, kes kõik kullid kuulutada lindpriiks ühes kõikide öökullidega, waresteega ja räästastega. On tõepoolest tunne, nagu oleks rahwas weel liiga woor, et temale tuliriista jahipüssi näol kätte anda.

Hra Härms kui loodusteadlane imestab kohe, kui mahalastud lindude nimekirja kätte wõtab, kust õige need 258 rabapistrikku wõlja wõeti. Ta teab, et neid meie maal wäga wähe on, et kohati teda hõudelimuna üldse mitte pole leida. Aga jahimeeste, küttseltsi liikmete ja peaasjalikult metsatawahtide käes on wäike osa seda haruldast lindu statistikasse mureiseda. Nad lasewad linnule pihta ja ütlewad, et on rabapistrik. Saadatwad aga jalad metsadeametisse, see registreerib nad siis nende hädaohtlikkude röövikute jalgadena paberile ja käes ongi siis see suur arw, autasu ja rahaline tulu!

Hra Härms on siis need jalad läbiwaadanud, kõik jalad, mis on kokku tulnud 68 (loe: kuuestkümnestkahekesast) meiskonnast. Ja kõikide jalgade seas ei leitud rohkem kui 12 paari rabapistrikuomi. Peaaegu kõik teised jalad on olnud hiirewiiude ja erilasewiiude omad! Nii siis kasulikkude lindude jalad!

Eriliselt silmapaistew on olnud Kuresaare metskond. See olewat tuld andnud 43 rabapistrikuse ja 66 kanakullise ja nad ka laipadeks teinud. Selle eest on ta siis ka saanud auhinna. Ainult jalgu ta ei ole saatnud. Muidu wõiks need kontrollimisel aina huwitawaid asjaolusid ilmsiile tuua.

Nagu teised jalgade saadetiste andmed. Sest need walgustawad ilusat wana ebausku, et säost saab talwel kull. Sest mõni metskond on läkitanud kullide jalgade keskel ka läo omi. Mõni wana tume metsawaht, kel sees on rohkem hämarat usku esiwanemate müstilisteesse weendumustesse kui terast silma meisas ja nurmel elawate olewuste jaoks, on wallandanud siis seda oma loodusloolist usutunnistust püssitrikli kaudu läbi toru läo pihta, ainsa linnu pihta meil, kel ei ole jälk ämblikuwõrk tõukude ümber ja kui teda kugistab ühes usside ja tuppedega. Isegi musta rähni jalgu on saadetud kullide omade pähe, nõsama metsnääri omi. Neil küttidel olid silmad küll wäga wähe wastuwõtlikud eriliste lahkuminewate tunnemärkide suhtes, need olid wärwipimedad wõi muidu ülmade poolest wigased inimesed, need lasekid hundi pähe wajikagi maha.

Ring oli küll üsna õigus, kui maakomisjoni kummalist otsust tuli panna teatawa loodusloolise pimeduse arwele: mis kull, see kull, mis wares, see wares, mis räästas, see räästas. Ta on seda hädaohtlikum loomadele, et ta sellegi eristamise, mida soodustab üksiku maaelaniku tähelepanelikum silm, nagu olematuks ja ilmaaegseks tahab teha oma üldistamisega: kullised maha ja rongalised maha! Tuleb weel suure jalgadepaarist saadaw kopik ja autasu, ning püssid muudkui paugutwad üle kogu maa, truusiidamisk metsawaht on kord täielikult wabastatud seni wast weel aset leidnud olewast kahtlusest ja ei mõtlegi kokkuhoida padruneid — küll härrad juba teawad seal kõrgest riigikogus!

Aga nad ei tea, nagu oleme näinud. Ei ole neist kellegile ka silma puutunud, kuidas see eriline suur kanakullide ja rabapistrikkude arw kõneleb nagu nende kiskjate uputusest meie kodumaal. Hra Härms küsib õigusega, kas on meie metskondade ametnikud tõepoolest nii head loodusetundjad, et nad tõepoolest kunagi ühte pauku ka mitte teiste kullide pihta ei lase, näiteks hiirewiiude, erilasewiiude, kõnnakoikaste ja tuuletallajate pihta? Nende nimesid ei leidu selles statistikas, ainult muudkui kanakullid, rabapistrikud ja raudkullid!

Noh, inimene on ekslik ja seega wõib kas wõi kogemata ka mõni tuuletallaja sattuda haawlite alla! Aga ei — statistika sellest ei kõnele.

Seda aga ütleb hra Härmsi poolt toimitud jalgade kontroll küll, et tegelikult on kõwat tööd tehtud nimelt hiirewiiude, erilasewiiude ja tuuletallajate kallal. Mõni metskond on üle 50 protsendi kasulikke kulle surmanud, suurem jagu küll ainult alla ja üle 40 protsendi.

Niipalju me siis nüüd teame, et meie metsaametkond walikuta kõik maha laseb, mis aga kannab kulli nime. Edasi teame, et metsaülemad mitte ei ole kontrollinud, missuguseid linde häwitatakse. Kas nad teawad, missugused linnud on kahjulikud, missugused kasulikud ja missuguste kahjulikkus ja kasulikkus tasaläärne on, see neist andmetest ei selgu. Selgub ainult, et nad oma ametkonnale seda ei ole mõistnud selgeks teha. Ja edasi selgub, et metsadeamet kõigi metskondadest saadud andmetega on leppinud ja neist on omamoodi statistika teinud ja auhindu jaganud. Auhindu jaganud selle eest, et 40 protsenti kasulikke linde on mahalastud.

Mis niiüd edasi? Hra Härms soowitab, metskonnad saatku tulewikus mahalastud lindude jalad ülikooli zooloogia instituudile (Tartu, Aia tn. nr. 46).

Nardan, et nad nende häwitatawate tulemuste järele, mis andis kontroll sellesama instituudi poolt, parema meelega saatmata jätawad. Ja kui ka saadakiid, siis ei jõuaks me ju palju kaugemale. Metskonnad märgiwad siin, et jällegi on hiirewiiusid lastud ja tuuletallajaid. Selgitawad wast ka, et seda ei peaks tegema. Aga mil wiisil harjub siis õige selle metsaametniku silm, kes on wast rohkem waatama õpitud kuubikuid, kantmeetreid ja tabeleid kui looma ja lindu? Ja peale weel niisugusel olukorral, kus maakomisjoni kaudu ähwardab seaduse wastuwõimine, mille järele kuuluutatakse terwetele linnuliikidele häwi?

Kuid loodetawasti teebki üldkomisjon ja siis riigikogu selge otsuse, et on keelatud lasta hiirewiiusid, tuuletallajaid, kõnnakoikaid, erilasewiiusid, kõiki öökulle, põllumareseid jne. Siis tuleb kord teataw selgus.

Ja siis tuleks metskonna ametnikke hakata siisemaatilisemalt õpetama. Kui riik teatawaid loomaliike tahab kasulikkudeks tunnustada, siis ei tohiks ta ka karta wäikest kulu, mis teeksid trükitud ja asjatundjate poolt kokkusaatud juhtnõõridki, kas wõi piltidega. Need oleks siis saadetawad metskondadele, jahiseltsidele, isegi wallawalitsustele. Ja koolidesseegi. Selle kulu teewad kaitstud linnud tuhandewõrdselt tasa.

Ei ole nimelt sugugi mitte lihtne, wähemalt mitte pühapäewaküttidele, wahet teha üksikute lindude wahel. Ja nii mõnigi metsawaht wõib oma juhuslikkude tähelepanekute kaudu pidada mõnda lindu kahjulikuks, kuna wast mõni üksik linnust iktdiwiid kogu peresti wõi mõned ilcäralisteesse tingimustesse seatud muidu korralikud linnud nätawad röövikute kalduwusi. Et mõni kirikuhakk lauklinnu pesa kallale läheb, seda juhtub. Süüdistatakse koguni musträästast (Turdus merula), et see mõnikord teiste lindude poegi sööb. On olemas eriliji kalduwusi, milledele suur hulk ei kuku. Nu akna all kaklewad praegu tihased, warblased ja kuldnokad seapeki kallal. Kes oleks warblast ja kuldnokka pidanud lihasööjaks? Aga kui mõni metsawaht kusagil mõne linnu juures märkab niisuguseid ebawoorusi, siis kaldub ta kohe teda arwama röövikute liiki ja walab oma wiha ja pettumust wälja haawlitega.

Sellepärast — natuke rohkem loodusteadust metsaametile, metskondadele ja kõigile, kel püss nii kergesti käepärast ja keda wirgutatakse weel auhindadega ja laskerahaga.

Lennukiirus 640 km tunnis.

Schneideri karikawõistlusteks ehitatakse imelennukeid.

Londonist, 10. aprillil. (Trj.) Inglise meeskond eelseiswateks Schneideri karika lennuwõistluseks on asunud proowilendudele. Meeskond oma lennukitega on asunud Felixstowise ja peab seal rekordlendur Orlebari juhatusel õppusi kuni wõistlusteni, mis peetakse Solentil septembrikuul. Inglise meeskonna liikmed — 7 lendurit — on mehed 30 aasta ümbruses; ainult üks neist on 22 aastane. Nende juht Orlebar on praeguse kiiruse ilmarekordi püstitajaks.

Meeskonna käsutuses on mitut tüüpi lennukeid. Kaks uut lennukit on aga praegu weel ehitusel ja nende konstruktsioon hoitakse täielikus saladuses. Liiguwad wõrdlemisi kindlad kuuldused, et uute lennukitega wõib saawutada kiirust 400 miili tunnis (640 km).

Tänawu on Schneideri karikas teist korda inglaste kaitsta. 1927. a. wõitsid tema inglased oma kätte kiirusega 281 miili tunnis. 1928. a. kaitsesid nad teda edukalt, saawutades kiiruse 329 miili tunnis. Siljem püstitas Orlebar rekordi 358 miiliga tunnis (572 km). Nüüd tahetakse saawutada 400 miililine tunnikiirus.

Inglastele wõistlejateks on seekordsetele karikawõistlustele endid üles annud prantsuse ja itaalia meeskonnad, kes samuti juba pikemat aega peawad õppusi.

Terwishoidlised märkused

Ulila turbatööstuse kohta.

Ulila elektriwabrik ning turbatööstus kuuluwad Tartu linnale. Turbatööstuses algab töö ilmastiku järele, mil raba sula ja ilm joodne. Rabas töötawad hooajal kuni 7 pressi. Läinud kewadel algas töö aprilli lõpul, maikuu algul oli aga paar korda öökülma kuni 5°. Elektriwabriku läheduses on turbatööliste jaoks 3 barakki, kerged laudadest tehtud hooned. Sinna kogub tööliſi maalt ja linnast, kus neil 3—4 kuud elu- ja olemispaik. — Töö pole mitte kerge, kuid selle eest wördlemiſi tasuw. Press töötab elektrijõul, seega pole töö juures aega logeleda, waid peab iga tööline tublisti pingutama, kes seda ei taha, selle klaarib artell enese seast wälja. — Tööltulijad on mulla ja poriga koos ja wajawad puhastamiseks wastawat pesuruumi ja jooja wett, kuid see puudub. Tööltulijad püüawad endid puhastada köögis, kus on katlas keew wesi teewee jaoks walmistatud, kuid seda ei wöi lubada, sest köök on söögi walmistamise — mitte aga pesemise koht.

Köök koosneb kahest ruumist, kummagis wiieauguga pliit ja katel. Seda on aga wähe, isegi ajal kui töötawad ainult pressid umbes 200 töölisega. Tulewad aga puurde turbakuiwatajad, siis töuseb tööliste arw 6—700 inimeseni. Need kõik wajawad sooja toitu, kuid ainult wähesed mahuwad pliidi juurde. Kes tahab aga sabas seista ja järge oodata kui köht on tühi ja wäsinud keha nõuab puhkust. Söödakse külma toitu.

Siin tooks paranduſt ühisköök, kust antaks wöimalikult odawat, kuid korralikku lõunat. Hind tohiks kõikuda 30 sendi ümber portsjoni pealt. Järelewalwe toidu headuse üle peaks olema arsti ja wabriku juhataja kohuseks. Toidu saamiseks wöiks olla wäikesed tschekid 5—10—15 tükki koos, missuguseid iga tööline wöiks saada wabriku kontorist, kus wäljaantud tschekid iga töölise arwele kirjutakse ja maksupäewadel maha arwatakse teenistusest ühisköögi heaks.

Seesugune korraldus tohiks olla läbiwiidaw ja mõjuks hästi tööliste terwise peale. See sissetead ei peaks aga mitte olema mõnele eriliseks tuluallikaks.

Ei saa waikides mööda minna sealolewast poest, mis on ehitatud barakkide läheduſse, kust töölised wöiwad osta toiduaineid, paberosse jne. Pood on aga antud rendile. Poepidaja peab muidugi 3—4 kuu jooksul sisse wötma maksetawa rendi ja enese kasu.

Oleks ehk aja- ja otstarbekohasem renti mitte wötta, kuid poepidajat kohustada aineid müüma linna hinnaga, millega kõrwaldataks asjata nurin ja rahulolematus.

Töö turbarabas on ühel wahetusel päewa palawuses, teisel öösel. Kui press korras, siis käib töö kiirelt ja higi jookseb töötegijal ohtrasti. Seega on janu suur. Soowett tarwitada ei tohi, see on kõlbmatu, teeb haigeks.

Joogiwesi tuleb wedada wabriku juurest rabasse waatidega ja peaks hoolitsetama, et wähemalt joogiweest puudus ei tuleks. Selles suhtes tuli ette möödunud suwel ebatäpsust ja just palawatel päewadel, mille tagajärjel janukannatajad hädajuunil turbaanguſt wett tarwitasid ja selle tagajärjel haigeks jäid.

Wabriku juurest kaewust wöetud wesi pole ka mitte just kõige parem, tal on mingi iseäralik maik juures. Oleks soowitaw, et joogiweega warustamise kaewude wesi lastaks analüüsida. Joogiwee puhtus ja headus on erilise tähtsusega ja tohiks küll nõuda, et sellele pöörataks suuremat tähelepanu.

Turwast, turbamulda ja samblaturbapuru on küllalt. Ulila soowitab samblaturwast tarwitusele wötta lautades, kus see imeb wirtsa ence sisse ja wähendab sõnniku lõhna. Kuid ei näinud kordagi, et oleks samblaturba puru puistatud ka barakkide juures olewasse wäljakäigukohta, et seega ka seal halba, õhku rikkuwat haisu wähendada.

Turba mittetarwitamise tagajärg oli aga õige märgataw. Suure baraki tagune lepawõsastik oli wöib-olla mitte wähem tarwitatud kui selleks määratud koht, mis aga ümbruse õhku ei rikkunud mitte wähem ja oli silmale wastik.

Ei saa ka waikides mööda minna barakkide korrast: mehed, naised, poisid, tüdrukud, — kõik on segamini. See on olukord, millega enam pole harjunud ja mis wist küll ka õigustatud pole. Põhjendus, et artellid seda nõuawad, ei kannata arwustust wälja. Artellid lähewad ühel ajal tööle, töusewad seega ühel ajal magamast, nii siis wöiwad mehed ühes ja naised teises ruumis olla. Kõlbluse pinna kõrgusega ei saa siin niikuinii mitte kiidelda.

Puhkuse ja rahu mõttes walitseb barakkides täieline korralagedus. Lärm, trallitamine ja harmoonika kääksutamine on iga õhtu üle kesköö ja röövib puhatatahtjatelt nende öörahu. Kell 18 on pressidel wahetus, seega aega küllalt kõike toimetada, et kell 22 oleks kõik waikne ja rahulik.

Samuti peaks keelatud olema barakkides laupäewa õhtuti lärmitsew. joominguid pidada ja sinna korwide wiisi õlut tuua. Möödunud suwel ei olnud ses suhtes küll mingit korraldust ja see wist küll andiski hoogu mürgeldajatele. On aga kindlad eeskirjad korra kohta üles pandud ja ka tööletulijate tähelep. sellele juhitud ja neid hoiatatud, et korra rikkumise eest töölt wallandatakse, siis saab juba kord jalule. Muidugi peab kohe alguses korrapidamist karmilt nõudma.

Ei oleks wist ülearune, kui igas üksikus ruumis tööliste eneste seast üks walitakse, kes waatab korra järele ja ka wastutab. See aitaks wist kõige mõjuwamalt.

Töölistele arstiabi korraldus on järgmine: turbatöö hooajaks annab arsti ja arstimiswahendid Tartu üldhaigekassa, kuna ambulantsi ruumid ja inwentar ning arsti elukorter on linna poolt.

Ambulantsi ja arsti elamisruumiks on üks tuba endises härrastemajas. Tuba on jaotatud laudadega pooleks. Kummaski ruumis on üks aken. Ambulants on ilma ahjuta, teises on küll ahi, mida aga mitte kütta ei wöi — annab karmu.

Et üks arst jõuaks päewas korralikult läbi waadata 40—80 inimest, seda ei pea wöimalikuks wist keegi mõistlik inimene. Teiseſt küljest aga nuſi juuretulijaid ilma läbiwaatamata ei wöi lasta barakki elama. On ühel seal hulgas näiteks sügelised, siis lewitab ta haiguſt tiheda kooswiibimise tõttu terwe ühes ruumis temaga magajate sekka. Järjelikult peaks olema hooajal maikuu lõpust kuni juulikuu keskpaigani arstil abiline, et nõutud tööd wähega korralikult täita.

Suur miinus on arstiabi andmisel seal weel see, et puudub ruum, kuhu wöiks paigutada haige paariks päewaks, kas kergema haiguse rawimiseks wöi ka teinekord haiguse iseloomu kindlaksmääramiseks. Näiteks olgu sagedased seedimisrikked suwel. Haige tuleb ja ütleb, et tal on kõht lahti, kuid eitab kategooriliselt werekindusid wäljaheites. Arst peab uskuma; wöimalust haiguſt kontrollida ei ole, kas on siin tegemist lihtsa seedimisrikkega, wöi aga kõhutõwega. Aegsasti haiguse iseloomu kindlaks määrata on suure tähtsusega taudi ärahoidmiseks ja laialilaguneminse kõrwaldamiseks.

Siin öeldakse: on wöimalus linna haigemaija saata. Sellele peab wastama: mitte iga haige pole nõus kohe haigemaija minema, ei taha nii kergesti töö juurest lahkuda, lootes paari päewa pärast jälle tööle minna.

See kohapealne ruumipuudus nõuab tingimata paranduſt. Peaks olema wähemalt paar wäikest ruumi, kumbki paari woodiga kergemate haigete paigutamiseks. Et ruumide tarwitamine sünnib suwel, ei tarwitseks ehitus mitte kapitaalne olla.

Kuidas selles küsimuses kaks peremeest koktu lepiwad, on nende omawaheline asi, kuid asja tarwiduse pärast peaks nad leidma ühise keele. Muidugi peaks ruumide puhastus, haigete rawi ja toitmine olema haigekassa kanda arstiabi andjana. Kulude küsimus ei tohiks mitte olla takistuseks. Sissiseade kulud ei oleks suured ja jookswad kulud tasuks end ära. Kaju oleks aga sellest sissiseadest palju terwislisest küljest.

—s—

Strobli karrikatuuride näitus awatakse täna.

Pahemalt paremale: Linnapea Luik, maatwal. esimees Pärlin, linnawolin. adw. Sumberg, Rich. Janno.

Strobli karrikatuuridenäitus awatakse laupäewal, 11. aprillil Küüni t. 3, ja kestab kuni teisipäewa, 21. aprillini. Näitus on awatud äripäewadel kella 12—3 ja 5—8 p.l., pühapäewadel 1—3 ja 5—8 p.l. Teisipäewal, 14. apr. on näitus suletud, kuna Strobl peab sel päewal Tallinna-Haapsalu rahukogus oma tolliskandaali asja lahendama. Kõikidest näitust külastajatest walmistab Strobl mahuta karrikatuuri. Wäljapanekuid on umbes kuneküünne ümber, suuremalt osalt Tartu tegelastest. Tartu näitus on Stroblil arwult seitsmekümnes. Warem on ta selliseid kõigis Skandinaawia riikides korraldanud ning igal pool sooja wastuwõtu leinud. Loodetawasti saab see näitus ka Tartu publiku sees rohke tähelepanu osaliseks, kuna peaaegu kõik Tartu tuntumad tegelased Strobli pintsli alt läbi on käinud.

50.000.

See uuenduskawatsus tuli töepoolest õigel ajal. Oli otse meeleheitlik häda mul tolle asjaga: tahad üks korralik wekſel teha, siis põrkad jalamaid ülepääsmatute takistuste wastu — ei ole wastawat blanketti. Kõige suurem wekslisumma, mille ulatuses wõisid siiani oma operatsiooni ajada, oli 50.000 kr. ja kui tahtsid natukenegi nooblim olla, ning mitte jannata naeruwäärt nääpsukeste summadega, siis ei saanud sa seda nooblust kuidagi awaldada. Pole wastawat wõlapaberit!

Kaubandus-tööstuskoda on nüüd otsustanud seda wiletsat olukorda muuta ja on esitanud wastawatele wõimudele ettepaneku, et meil hakataks walmistama wekslipaberit suuremates kupüürides.

Ometi kord!

Kogu aeg on kurdetud meie kitsaste olude üle. Selle üle, et pole wõimalik teha ühtki laiemat ega uhkemat shesti. Kõigil sammudel on nagu traataed ümber — niikui weidikenegi tahad suuremas korras tõmmata, otsemaid terawad torkned ihus. „Istume püsti“, nagu kuski kregi targem mees olukorda iseloomustas.

See majanduslik püsti-istumine oli kahtlemata suurel määral tingitud noist wekslinääpsukesist. Ei tea mis laia kaart ja tolle 50.000 kroonikesega lööd! Kaubandus-tööstuskoda, kes rõõmustawa hoole ja agarusega on meie majanduslikkude hüwede eest walwepostil seisnud, on nüüd jällegi ühe kiiduwäärse retsepti üles leidnud, mis meie finantsmaailma üleskohenduses määrawa tähenduſega.

On õieti imelik, et keegi siiani sellele lihtsale paranduswahendise ei tulnud. Aga kõik suured mõtted on just sellepärast suured, et nad on nii lihtsad. Ja loodame, et saame nüüd sellest tüütawast püsti-istumisest walla ja saab weidi mugawamalt end maailmaeluſse sisse lükata.

Mina isiklikult hingan igatahes kergemalt.

*

Aga see teine kaubanduskoja uuendusjanm teeb selle wastu muremõtteid. Kõik wekslid alla 50 krooni tahetakse rahaoperatsioonidest kõrwaldada...

Ei saa salata, et päris näotud need tillukesed wekslipaberid ju on. Häbi teistega ringi kõndida, see on õige. Aga kui need sibulad sul kord olemas, kuhu sa nad siis ikka paned? Igamees peab oma risti kandma. Ja kui need tillukesed häbiristikesed nüüd keelu alla lüüakse, kuidas sa nende wahelt siis puhtana ja puutumatuna wälja pääsed?

See paneb ränke mõtteid mõtlema. Kõik wäikesed meheed, kes rasapisi elutormides wõitlewad ja tillukeste wekslisummade kaasabil end wee peal hoiawad, pigistawad nüüd meelekohti rusikate wahel: mis teha?

Mul isiklikult pole sellest muidugi sooja ega külma, sest minu jaoks on need 50.000 kroonised, mis nüüd lohkesti weel suuremaks lüüakse.

Juhan Pahlbärk.

Endised hüpotekaarwõlad tasumisele.

Nõudmiste esitamiseks 6-kuuline tähtaeg.

Maaseadusega ja maaseaduse muutmise seadusega 1925. a. on wõõrandatud maade kapitalwõlad wõetud riigi kanda. Need wõlad ja protsendid tasutakse asunduskapitalist. Kuid paljude endiste wõlgnikkude ja obligatsioonide pidajate aiukohad on teadmata. Maaseaduse maksmahakkamisest on juba 10 aastat möödunud ja wõlakohustusi kaswab riigile järjest juure. Seepärast on riigi huwides, et nende wõlgade lahendamine sünniks kiiremini. Nagu umbkaudu teada, on eraisikute käes 5700 obligatsiooni. Põllutöömisteeriumis on obligatsioonide kustutamise korda kaalutud, kusjuures kõne all oli ka kustutamise kord tsiwiilkohtuidamise alusel. Kuid leiti, et kohtule sel teel suur koormatus juure tuleb. Seepärast otsustati küsimuse lahendamiseks maksma panna wastaw eriseadus. Eelnõu järele jääkſid ära kulukad ja aegawiitwad protsessid ja iga üksiku obligatsiooni kohta erilise kohtukuulutuse awaldamine. Selle asemel awaldab Maapank üldised kuulutused ja obligatsioonid esitatakse otseteed Maapangale wäljamaksmiseks. Eriseaduse järele sünniks summade wäljamaksmine Maapangast ja obligatsioonide pidajad on kohustatud 6 kuu jooksul kuulutuse päewast arwates nõudmise esitama. Tähtpäewaks esitamata jätud obligatsioonid loetakse kustunuteks.

Kawatsetud eriseadusi obligatsioonide lihtsustatud korras likwideerimiseks õigustab asjaolu, et maaseaduse maksmahakkamisega ja teostamisega on wõõrandatud mõisate kinnistusregistrid oma tähtsuse kaotanud ja endised hüpotekaarwõlad muutunud isiklikuks iseloomuga wõlgadeks, mille eest riik ainult wastutab. Kuna wastawad obligatsioonid eradiguslikkude hüpotekaar wõladokumentide iseloomu kaotanud, on seega ära langenud ka igasugused pretensioonid, et riik nende kinnistusraamatutest mahakustutamisel peaks kõik ma sama korra järele, mis on maksw eraõiguses ja kohtuidamise ja notariaaliseaduses ette nähtud hüpoteekide kustutamise kohta. Seepärast rõhutab seadus, et nende wõlgade tasumisel loetakse need ka kinnistusraamatust kustunuks.

Selleks ajaks esitatud wahariigi walitsusele.

Reeksport pärast ümbertöötamist.

Põhjused, miks meie rahwamajandus weel põhjust annab muretsemiseks, seisawad selles, et meie põllupind, isegi kõige ratsionaalsema majapidamise juures, ei anna küllalt rikkalikku tulu, ja samuti, et meie riik on wäga waene maapõuewaradelt.

Kust siis peawad tulema wäljaweetawad kaubaartiklid?

Suuremate sissetulekuallikate leidmiseks ja jõukamaksjaamiseks ei pundu meie rahwal muidugi mitte usinust, oskust ja ettewõtte-julgust.

Ettewõtte-julgusega me muidugi ei mõtle julgust wekslite allakirjutamiseks ja pankade ajutamiseks, sest kummagi sellega ei toodeta uusi wäärtusi, waid saawutatakse maal waheſt ainult näiline õitseng, millele peagi järgneb kurb närbumine. Mõistame sellega ainult julgust tuöli töö äraõppimiseks ja selle tegemiseks. Mis meid siis kõige enam wõib aidata, on töötussaaduste laiemas mõttes wäljawedu: siin on tähtis leida õigeid teid, et mitte üliproduktsiooni tõttu sisemaal töötud ei jahtuks.

Tahtsin sellepärast tähelepanu juhtida ühele meie majanduslise seisukorra parandamiseks eriti tähtsale wahendile, mida (impordi, eksportdi ja transiidi kõrwal) nimetatakse reeksportdiks. Hiljuti surnud professor J. D. Filippoff nimetab teda oma 1928. a. ilmunud wenekeelses teoses „Kaubandus“, „sawosnaja torgowlja'ks“ ja annab näpunäiteid, mida allpool kasutame. — Reeksport weab kaupu sisse, et neid ümbertöötatult uuesti wälismaale tagasi wiia. Kuidas seda liiki kaubandus meie kodumaad kaitseb üleproduktsiooni eest, see selgub, niipea, kui rahwuslise kaubanduse mõistelt üle minna maailmakaubanduse mõistele. Edasi peab meeles pidama wahet, mis walitseb nende põllumajanduslise riikide wahel, kes põllumajanduslisi saadusi wälja ja töötussaadusi sisse weawad, ja töötusriikide wahel, kelle kohta maksab wastupidine. Ürgeriwusele riigi ja maa wahel wastab inimlikus edus kahe produktiiwse tegewuse suuna wastakus: põlluharimine ja töötus. Ja see wastakus reproutseerub nüüd hiiglasuurendatud määral. Maa ühelt ja linnad teiselt poolt ei käi nüüd enam ega wähem kui terwed riigid. Selle järeldus on aga, et kohalikule kaubawahetusele lisaneb ajajooksul rahwuswaheline, mis põhjustab üksikute riikide rippuwuse üksteisest. Ühendus maade wahel, mis on tingitud rahwuswahelisest tööjaotusest ja rahwuswahelisest kaubawahetusest, ei ole lihtsa fakultatiiwse laadi: ta on ajalooliselt ja pikaldases protsessis tekkinud differentsiatsioonist ja moodustas ilmaturu baasile. See aga peaks üle elama wapustuse, kui järsku miski selle häwitaks ja maad sunnitud oleksid tagasi pöörduma oma endise põllumajanduslise üksinduse juurde. Wõib wäita weelgi enam: Tekkinud ühenduste käristamisest tekiks maailmakatastroof, meie moodsa kultuuri kokkuwarisemine. Selle kõikide riikide ühenduse tagajärjeks aga ei tarwitse olla üksikute riikide majanduslik wöi koguni politiline rippuwus. Sest kui tahame olla iseseiswad, siis see ei tähendda mitte ainult, et meie riik kui niisugune on iseseisew, waid et meie, kodanikud samuti oma riigis maitseme iseseiswust — tänu wöimalusele, elada omaenda tööst.

Kui selle looturi on pandud suurendatud transiidile, siis annab siiski ainult juhuslikke sissetulekuid. Meie endi usinus ja osawus sellewastu on jõuallikad, mida põhjalikult ei ammutata ja mis ei olene üksikust juhusest; ka ei nõua nad suuri kapitalikohustusi ega wälislaenu; nende läbi reeksporti pärast ümbertöötamist saawutada muidugi õnnestub meie riigikodanikkude eraalgatusele. Mida aga meie oma seadustandwale kogule tahame südamele panna, on sissewootolli soodustused, mis reeksportdi pärast ümbertöötamist teewad eriti tulusaks, ja nende juures lubatagu siinkohal lähemalt peatuda.

Rahwuswahelise töö kaitse tolli läbi ei seisa mitte ainult walmissaaduste sissewootollis, waid sageli samuti poolsaaduste ja tooresainete sissewootollis. Kuhu see wiib? Selleni, et nende omamaa toodangu kaupade omakulud, mis walmistatakse wälismaa materjalist, on kõrgemad kui wälismaa produktsiooni wastawate kaupade hinnad. Edasi on selle tagajärjeks, et niisugustele, wälismaterjali tolli mõjul kallinenud kodumaa produktsiooni saadustele juurepääs wälismaa turgudele on suletud. Wõitlust nende tagajärgedega wõib pidada ainult üht wiisi. Peab seisukorra kujundama nii, et kaupadele, mis kodumaal walmistatakse wälismaa materjalist, materjali toll mingit mõju ei awalda. Seda saawutatakse ühelt poolt seega, mida inglased nimetawad „drawbackiks“, teiselt poolt „reeksportdiga“ pärast ümbertöötamist. Mõlemad peawad silmas üht ja sama pikki, erinewad aga wormilikus suhtes. „Drawbacki“ all mõistetakse nende poolsaaduste ja tooresaine tolli tagasimaksmist, millest eksporteeritaw kaup walmistati ja reeksportdi all pärast ümbertöötamist nende tooresainete ja poolsaaduste tollita sissewoo lubamist, mis ümbertöötatult jälle wälismaale wälja weetakse. Esimestel juhtudel maksetakse toll sissewoo puhul ja wäljawoo juures jälle tagasi, kusjuures tolliregistrisse kontrollimiseks tehakse wastaw märkus.

Kuna mõlemad soodustused on kõrwaldumised tollisüsteemist, siis nad on seotud kahe tingimusega. Esiteks sissewetud aine ja wäljawetud saaduse identsus. Enamatel juhustel määratakse see kindlaks ilma raskusteta: näiteks, kui kangas sisse weetakse pleekimiseks, wärwimiseks ja trükkimiseks. Kuid on ka juhuseid, kus see wöimatu on, — näiteks raua, willa, lõwendi ja siidi ümbertöötamisel; kera jahuks jahwatamisel; wäljaawatud juhus, kui see kõik sünnib walitsuse kontrolli all. Seal siis püütakse identsust asendada ekwiwalentsiga.

Teine „Drawback'i“ ja „reeksportdi pärast ümbertöötamist“ tingimus seisab wälismaa materjalist walmistatud saaduste wäljaweo tähtajas. Liiga pikkade tähtaegade läbi täituks sisseturg liialt wälismaa kaupadega, mis omamaa päritolu kaupade hinda ebasoodsalt mõjutab. Tähtaegade kindlustamiseks taotakse sellepärast wõtta panti.

Märgatawalt edendawad reeksporti pärast ümbertöötamist nõndanim. „sissewoload“. Siin ei wõeta lähtekohaks kaupade sisse-, waid wäljawoaeg, ja sissewooluba ei tõenda siis, et maale sisse weetakse see ehk teine kaubahulk, waid et nii- ja niipalju kaupa on weetud maalt wälja, ja annab loaomanikule õiguse, samapalju kaupa ehk saadusele ekwiwalentset määra tooresain. tollita maale sisse wedada. Nii langeb identsuse nõue täiesti ära. Weel enamgi: sissewoload on wahetult arwutatud nii, et ühed weawad sisse, teised wälja; et seega eksportöörid oma sissewoload importööridele ära müüwad ja sellejuures wõidawad sigikaudu niipalju, kui importöörid wõidawad tolliga. Nii muutuwad tõelisel ka wastawates maades sissewoload korrapärase kaubanduse objektiks. On selge, et sissewoolubade süsteem pole midagi muud, kui salajaste wäljaweopreemiate süsteem, millega asjasthuwitatud riigid seda salgawad.

Nii on reeksport pärast ümbertöötamist teoreetiliselt. Tegelikult on Saksamaal ja Austrias 1882. a. määrusi mitu korda muudetud, et riigikassa spekulantide läbi ei kannataks. Prantsusmaal, nende instituutide klassilisel maal, pani juba Colbert nime all „admission temporaire“ maksma tunnistused ümbertöötatawate tooresainete ja poolsaaduste tollita sissewooks. Wenemaal pandi seadused sissewectawa puuwilla ja willase riide tolli tagasimaksmise kohta maksma 1900. a.

Kui lõpuks küsida, kuhu peame ära müüma oma töötussaadused, siis on wastus lihtne: ainult sinna, kus meile otsekohe maksetakse sularahas. Sest kui anname wõlgu, siis me ei tea, kas suudame kätte saada seda, mis meile wõlgu jäädakse.

G.

E. M. Remarque'l
palju kõmu sünnitanud sõjaromaan

Läänerindel muutuseta...

(tõlkinud Gr. Koch, hind 2 kr. 75 snt., köites 3 kr. 50 s.) on praegusaja kõige loetavam raamat, mida levinud juba üle 4½ milj. eksemplari.

Pealadu.

E. K-Ü. „Postimehe“ raamatukauplus Tartus, Suurturg nr. 16

Ringi ümber kodumaa.

Palamuse haridusseltsi töö ja kawatsused.

Palamuse haridusselts pidas neil päewil oma aastapeakoosolekut, kus wöeti wastu möödunud 1929/30. ja 1930/31. a. aruanded, milliste järele kassa läbikäik 892 kr. 46 snt. Uus 1931/32. a. eelarwe kinnitati 883 kr. 12 snt. suuruses. Selts peab ülewal awaliku rahwaraamatukogu, milles ligikaudu 1000 köidet ja umbes 200 lugejat. Peale selle korraldab haridusselts kogu aeg tasuta populaarteaduslikke loenguid Tartu rahwaülikooli seltsi kaasabil ja toetusel. Edaspidises tegewuskawas on ettenähtud lawategelaste kursus jne. Uude juhatusse waliti esimeheks Arnold Kerem (end.), esimehe abiks Karen Kirsfeldt-Koll (uus), sekretäriks Albert Mälsson (end.), tema abiks Linda Sibrits (uus), laekuriks Aleksi Priks (end.), selle abiks Woldemar Pihlau (uus). Rewisjoni komisjoni Aleksi Jaeger, Oskar Lillo ja Julius Mäe — kõik endised. Seltsi raamatukogujuhatajaks waliti Albert Mälsson, abiteks Aleksi Polli ja Julius Mäe.

Kui teeolud wähegi lubatwad, tahab selts käesolewal kewadel pidada weel mõningaid põllumajanduslikke loenguid ja raadio-öhtu parimate ja kõtte-faadawamate aparaatide demonstreerimisega.

Eelseiswal pühapäewal kell 3 päewal on haridusseltsi korraldusel kohalikus seltsimajas seakaswatajate päew. Koosolekul on wäljapandud eeskujulik seakõna, sulg ja teisi asju. Lektoritena esinetwad seakaswatuse eriteadlased.

Lookesed Alatskiwil.

Alatskiwil nähti neil päewil lookesi. Kuid järgmisel päewal kattusid jälle lumest paljad nõaenõlwad lumega ja lindude laul waikis.

Heinapuudus Alatskiwil.

Heinapuudus on otsaga jõudnud ka Alatskiwile. Ka Kodawere ümbruses, kus alati heinu on olnud, toodi karjale heinu juba Tartu turult ja Rapkast.

Loomade kondihaigusi Rõngus.

Loomatoidu puuduse tagajärjel on Rõngus sagedad nähtused, kus loomad enam asemelt üles ei tõusc. Nad põewad kondihaigust. Looma toit on olnud kehw, eriti praegu, sest pika talwe kestel on otsa lõppenud heinad ja põhk — tuleb toita õlgedega. Põllumehe soow ja mõte on — peaks talw lõppema!

Rõngus tüütsetakse wõrkpalli pärast.

Kui kangele wõib maal mõtke asja pärast tüli minna, näitab Rõngus hiljuti aset leidnud juhtumine: Kuna Rõngus ei ole spordiseltsi, siis ei ole ka spordi eest hoolitsejaid. „Ühenduse“ tuletõrje osakond ostis, pidadel korrapidamise eest saadud rahadega wõrkpalli. Et oma keskelt kõik mängijaid ei saadud, siis wöeti osa wäljaspoolt, kuid neile määrati seltsi poolt kasutamise eest wähke tasu. Palli omanikud ei poolda tasu. Nii on palli pärast kõetud meeled nii kuumaks, et kutsu kas wõi seltsi peakoosolekud kokku ja aruta pallikiimust. Wõib arwata, et peakoosolekul siis tekimad kaks poolt ja kui üks wõidab, astuwad ühingust teised tagasi. Tähendab — pall wõib lõhkuda terwe tuletõrje.

Maaelu tüütsemiste elaw näide!

Isikumaksud Lukel odawamaks.

Hiljuti wöeti wastu Luke walla 1931/32. a. eelarwe. Isikumaksud määrati kindlaks klassiide wiisi, kusjuures kõige odawam maks on 4 krooni (taluteenijatel), kuna kõige kõrgem maks 25 krooni määrati talupidajale, kelle talu rohkem kui 200 puhtakasurubla. Möödunud aasta isikumaksud olid igas klassis suuremad.

Koeru õpetaja lahkub.

Möödunud lihawõtte pühade ajal pidas Koeru õpetaja H. Ederberg, kes siin õpetajaks olnud 1921. a. saadik, wiimast korda jutlust.

H. Ederberg lahkub koguduses lahtipuhkenud wastolude mõjul, mis alguse saanud möödunud aastal köstri walimiste ajal. Kuigi ta ise rahwuselt eestlane, asuwat ta Saksamaale abiõpetaja kohale.

Uue õpetaja walimiseks on juba wastawaid eeltöid alustatud.

Aakre turbaüh. hakkab alusturwast lõikama.

Aakre asunikkude ja riigirentnikkude turbaühisus pidas neil päewil oma aastapeakoosolekut. Uute juhatusse waliti Priidu Raasik (esimees), Jaan Luik (kassapidaja) ja Karl Kütt (kirjatoimetaja) ning Johan Pabu (abikirjatoimetaja), wöeti wastu 1931/32. a. eelarwe ja kinnitati 1930. a. aruanne. Ühisus wõimaldab aluspõhuturba lõikamist oma turbarabast ühisuse liigetele kui ka wõõrastele. Möödunud aastal on lõigatud ligemale 40 kantsülda turwast.

Aakres „rahu“.

Omal ajal tõstsid wiis-kuus isikut Aakre wallasekretäri wastu kaebusi ja püüdsid tema peale halba warju heita. Nende eestwõttel läks asi kohtuteni ja nüüd lõpetas kohtupalat need asjad. Ühtlasi käis wallas ka maawalitsuse adm. osakonna juhataja, kes neid küsimusi uuris ja rewideerimisi toimetas. Selgus, et kaebused on kõik aluseta ja walla asjaajamine täitsa korras. Nende rewideerimiste lõppedes pidas wolikogu oma koosolekut ja wöttis küsimuse täies ulatuses arutusele. Wallawolikogu leidis, et rewideerimiste andmed näitawad, et walla asjad on täiesti korras ja kaebused on aluseta olnud ja et sekretär J. Posjul on teeninud wallawalitsuse, wallawolikogu ja kogu ümbruskonna kodanikkude tõit usaldust, rahulolemist oma 10-aastase teenistuse kestel, awaldab sekretärile täit usaldust, lugupidamist ja tänu.

Seega peab lõppenuks lugema aastaid kestnud kõnelused, mis olid alguse saanud mõnest isikust. Aakres on rahu jälle majas.

Tapa jääb näituseta.

Teatawasti mõlgutas Tapa põllumeeste selts mõtteid käesolewal aastal Tapal põllumajanduse näituse korraldamiseks. Näitus pidi korraldatama üheskoos Järwamaa põllumeeste seltsiga. Nüüd tahab aga Järwamaa põllumeeste selts hoopis Järwa-Jaanis näitust korraldada, milleks ka põllutööministeeriumilt luba saadud. Peale selle kawatseb Türi põllumeeste selts celolewal suwel Türil maakondlikku näitust korraldada, milleks samuti wastaw luba saadud.

Järwamaal koondatakse täienduskoole.

Järwamaal asuwates põllumajanduslikkudes kutsekoolides on õpilaste arw wiimastel aastatel wäikeseks jäänud, mis sundinud mõtlema wastawaid asutusi nende koolide koondamise peale. Nii on otsustatud sulgeda täienduskoole Tapa linnas asuwa kesskooli ja Tamsalu algkooli juures. Wäikene on õpilaste arw ka Särewere kodumajanduskoolis, kus iga kooliõpilane riigile maksab 82.000 senti.

Jälle uusi weeühinguid Järwamaale.

Kuna Järwamaa seni weeühingute asutamise alal teiste maakondade hulgas tagaplaanil seisis, siis on wiimastel aastatel hoogsalt tööle asutud. Kuna 1929. a. alles esimene ja ühtlasi ainukene weeühing registreeriti, siis möödunud aastal tuli uusi registreeritud weeühinguid juure terwelt 6. Käesolewal aastal on uusi weeühinguid asutatud 2 — Nurmsis ja Amblas. Peale selle on käsil weel terwe rea uute weeühingute asutamise eeltööd.

Tööolud Rakweres.

Lähemal ajal lõpetwad Rakweres hädaabitööde krediidid. Kuna tööpuudust lahenemisi pikalewniwa talwe tõttu pole loota niipea, pööras linnawalitsus uute krediitide saamiseks palwega ministeeriumi poole.

Neljapäewal läks linnawalitsusel korda paigutada 24 töötut naist 5. jalawäe pataljoni ömmelustöödele. Samuti alustati Tammiku korraldamistöödega, kuhu paigutati kuiwade ohsade lõikamiseks osa töötuid. Lähematel päewadel läheb loodetawasti samuti korda paigutada töötuid lumepuhastamistöödele liikumisrikkamatele maanteedele. Nimelt kawatseb maawalitsus hakata korraldama sügawa lume ja aukude tõttu paiguti läbipääsematuks muutunud maanteid. Sel otstarbel tahetakse kasutada ära töötutööliji linna tööbörsilt.

Narwa sai hädaabitöödeks 7300 krooni.

Majandusministeeriumi poolt on Narwa hädaabitöödeks määratud läinud aasta detsembri kuust kuni 1. aprillini s. a. 28.470 krooni. Summa on saadud ministeeriumilt osade kaupa, mida tarwitatud kiwikillustikule 7300 kr., kraawide kaewamiseks 9020 kr., tänawate ebatasasuste kõrwaldamiseks 4500 kr. ja naistöödele 7650 kr. Wiimase hädaabikrediidi jagamisel ministeeriumi poolt, langes Narwa linnale 7300 kr. summa. Hädaabitööd kestawad tänawu 1. maini. Praegu on linna töödel 130 mees- ja 117 naistööliist.

A. Soom Narwa muuseumi juhiks.

Narwa linna muuseumi ja arhiiwi juhatajaks kinnitati linnawalitsuse poolt mag. A. Soom, kes senini oli sel kohal kohusetäitjana.

Skautide spordipäew Narwas.

Üleriiklist skautide spordipäewa peetakse tänawu Narwas 24. ja 25. juunil. Korraldajaks on Narwa skautide malewa. Neil päewil walmis Narwa malewa poolt spordipäewa pühitsemise kawa, mis esitati Tallinna peastaabile kinnitamiseks. Kawa järgi tõotab spordipäew kujuneda õige elawaks.

Klassikomplektide suurendamiseks õppetöö ajal.

Tartu maawalitsus palus haridusministeeriumi suurendada Ropka walla Soinaste algkooli klassikomplektide arwu kahelt kolmele. Põhjuseks peeti seda, et seaduse järele tulewat lahutada klassikomplektid, millesse koondatud 8 ja rohkem õppeaasta õpilasi ja kui õpilaste arw neis komplektides on üle 40. Haridusministeerium ei rahuldanud seda palwei, mispärast Tartu maawalitsus kaebas riigikohtusse.

Riigikohus leidis, et kaebus tuleb jätta tagajärjeta. Soinaste algkool oli kinnitatud Tartumaa koolide wõrgus kahekomplektilise koolina ja algas jäärasena ka oma tegewust 1930./31. õppeaastal. Kui maawalitsus mõnel põhjusel leidis tarwilikuks muuta kooli klassikomplektide arwu, siis oli maawalitsus kohustatud esitama wõrgu muutmise ettepaneku maawolikogule heakskiitmiseks. Maawalitsus seda aga ei teinud ja nii puudus ministeeriumil seaduslik alus maawalitsuse palwe rahuldamiseks wormilistel põhjustel. Kuid riigikohus leidis, et ministeerium on ka siiusliselt õieti otsustanud, sest kooliwõrgu muutmised õppetöö ajal õpilaste arwu wäikese tõusu puhul (käesolewal juhul 2 õpilase wõrra) oleks ebaotstarbekohane õppe- ja kaswatustöö seisukohalt ja põhjendamata ka selle tõttu, et see arw juba lühema aja järele wõib langeda. Pealegi on Soinaste algkoolis küllalt ruumi õpilastele ka praeguste klassikomplektide näol.

„Postimeest“ loeb igaüks

kes tahab **teadlikult osa võtta** Eesti politilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Raadio ringhäälingu kawa:

Pühapäewal, 12. aprillil.

Tartu. 10 jumalateen. Peetri kir. Jutl. õp. Rutopõld. Lõputs muusikat heliplaatidelt. 12.30 ülekanne Tallinnast. 15.15 muusikat heliplaatidelt. 15.30 dipl. inj. E. Mägi weetlus. 16 ülekanne Tallinnast. 17 õp. Mägi: Ühe usulis-politiilise tagatiusamiswõimu ajalugu (ülek. Adwent kirikust). 18.30 teateid ja grammofonimuusikat. 18.45 ülekanne Tallinnast. 19.25 ilmateade. 19.30 Tartu muusikaklubi keelpillide orkestri kontsert. Juh. W. Ploom. 21 tantsumuusikat heliplaatidelt.

Tallinna. 9.55 jumalateen. Eesti ap.-usu Jeesuse Muutmise kir. 12.30 riigi põllut. katsejaama juh. agr. Käsebier: Rohumaade harimisest ja wäetamisest. 13 Soome iseseiswuslidu korraldatud „Eesti päewa“ pidulikku aktuse ülekanne Helsingist. 1) Orkester Lauri Näre juhatusel. 2) Lauri Saariaho: Terwitusjõnad. 3) Orkester. 4) Admiral Pitka: Pidukõne. Waheaeg. (Orkester esitab soome ja eesti rahwalaule). Orkester. Uuno Kailas esitab oma kirjutatud peoluuletise. Orkester. Erkki Räiktönen: Pidukõne. Kilwen Kuoro Wäinö Pesola juhatusel Rigihümn. Lõputs muusikat heliplaatidelt ja põllumajanduslikke teateid. 15 „Wahitorni“ seltsi kõned. 16 10-da üldlaulupeo tund. Esineb Jaani oratooriumi koor Enn Wõrgu juhatusel. 18.30 teateid ja grammofonimuusikat. 18.45 wana tantsumuusikat (Salong, Oja, Kärt). 19.15 päewaund seid. 19.25 ilmateade Tartust. 19.30 tugemistund (esineb Sergius Lipp). 20 kontsert. Juh. A. Krull. 21.30 tantsumuusikat heliplaatidelt.

Berliin. 10 waim. m. 13.20 kontsert. 16.30 muus. 17.30 ajaw. muus. 20 kontsert. 21.30 muus.

Wiin. 11 muus. 12.05 kontsert. 14.05 kontsert. 15.50 kontsert. 18.45 laule.

Budapest. 12 kirikumuus. 15 grammof. 17 ungari rahwal. 18.30 kabarett. 21.10 operetimuus. 15.15 flöödisoolo. 22.55 moodsa operetimuus.

Kallundborg ja **Kopenhaagen.** 15 pärastl. k. 22.30 kontsert.

Lahti ja Helsingi. 17 grammof. 19.40 ork. kontsert. 20.55 ork. kontsert.

Leningrad. 10 hommikukontsert. 15 grammof. 16 kontsert. 17.30 kontsert.

London. 17 kontsert. 18.15 kontsert. 23.05 kontsert. 24.30 rahwusmuus.

Moskwa. 10.30 kontsert.

Motala. 14.30 koorikontsert. 15 sümf. kontsert. 17.30 grammof. 20.15 kontsert. 22.40 ajaw. muus.

Oslo. 18 ork. kontsert. 21 ork. kontsert. 23.35 tantsumuus.

Pariis. 9.45 grammof. 14 waim. muus. 14.30 orelimuus. 15 tantsumuus. 16 grammof. 18 grammof. 22.45 kontsert.

Praaga. 9 warakontsert. 10 waim. muus. 11 grammof. muus. 13.05 kontsert. 20.05 puhtp. m. 23.20 kontsert.

Riia. 15 popul. kontsert. 17. ork. ja sol. kontsert. 20.03 ja 22 kontsert. 22.30 tantsumuus.

Warssaw. 13.15 sümf. kontsert. 18.40 kontsert. 21.30 kontsert.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Eesti Inseneride Ühingu juubeli-wäljaanne.

Eesti inseneride 10-aastase juubeli puhul ilmus „Tehnika Ajakiri“ (nr. 3/4 — 1931.) kahekordses suuruses. Sisuks on:

Dipl. inj. A. Kink — Ülewaade Eesti Inseneride ühingu 10-aastatest tegewusest ja tehnilisest saawutustest Eesti iseseiswuse ajal. Ülewaates jutustatakse Eesti inseneride ja tehnikute koondamise katsetest, alates Eesti Tehnika Seltsiga Peterburis 1917. a. ja lõpetades praeguse Eesti Inseneride ühingu tegewusega. Sellega ühenduses on antud pikem ülewaade inseneride tegewusest, mis ühtlasi peegeldab ka Eesti majandus-tehnilist arengut iseseiswuse ajal. Esmakordselt on katset tehtud üksikasjaliselt kokku wõtta rahalisi summasid, mida meie oleme iseseiswuse ajal paigutanud tehnilisesse ehitusesse mitmesugustel aladel. Üldsumma on aukartusträataw suur, nimelt umbes 26 miljardit senti, s. o. 3 aasta riigi eelarwe. Wastawalt sellele on meie tehniline edu olnud eratoraliselt suur.

Dr. inj. E. Leppik — Inseneri ülesanne meie riigi arengul. — Artiklis käsitatakse küsimust, kuhu peatwad inseneri oma jõu ja oskuse ligemas tulewikus juhtima, ühtlasi äramärkides meie ligemad majandustehnilised ülesanded.

Dipl. inj. O. Hinto — Eesti töösus. — Üksikasjalikum töösuse edusammude ja praeguse seisukorra kirjeldus. Raskuste peale waatamata on ka praegu töösuse saaduste osa meie wäljaweos 40 protsenti.

Dipl. inj. E. Tiltsen — Peipsijärwe alandustööde andmed 2. — Ametlik aruanne Peipsijärwe alandustööde läbiwiimisest. Oleks soowitaw, et iga suurema töö kohta sarnased üksikasjalikud kirjeldused ja andmed kokku seataks ja awalikuks tehtaks, mille läbi nii mitmedki wead pärastistes töödes kõrwaldatud saaksid.

Tehnika teadete all käsitab dipl. inj. A. Tirmann põlewkiwiõlide puhastamise küsimust, mis on üks tähtsamatest probleemest tulewases õlitööstuses, ja A. G. betooni kahjuritest.

Sädetelegraaf märgib:

Albaania ministrid atentaaditajad. Wiinist, Kohalikkude ajalehtede teatel wõetakse Albaania kuningas Zogu wastu toimepandud atentaadi pärast wastutusele kohtuliku uurimise tulemusel 7 albaanlast, nende hulgas 2 endist albaania ministrit. Et wahejuhtumise pärast ka diplomaatiliii selgitust on, tuleb süüdlaste kohtuprotsess alles juunikuu keskpaigal arutusele.

Hamagutschi lõikelaual. Tokiost (Trj.). Jaapani peaminister Hamagutschile tehti teine operatsioon haawa tagajärjel, mille ta sai nowembrikuul atentaadil Tokio raudteejaamas. Ametlikult teatatakse, et peaministri elu ei ole nüüd enam hädaohus.

Surm ühisriikide saadikutekojas. Washington ist (Trj.). Ameerika ühisriikide saadikutekoja esimees Nicholas Longworth suri kopsupõletikku. Longworth oli tuntud politikategelane ja oli abielus president Roosevelti tütrega.

Neegripoisid elektritoolile. Scottsboroft. (Trj.) Alabama osariigi kohus mõistis surma elektritoolil 8 noort neegrit, 16—19 aasta wanaduses. Neegrid olid wägistanud kaht walget tüdarlast, kes olid „trampidena“ (raudteel piletita sõitjad) sõitnud tühjal kaubawagunil. Üheksas kaebalune on 14 aastane neegripoiss ja kohus on praegu kahewahel, kas nii noort wõib mõista surma.

Fordi toodang wähenes. New-Yorgist. Ford Motor Company on 1930. aastal teeninud 44.460.823 dollarit eelmise aasta 81.797.861 doll. wastu. Märtsikuul walmistati kogu ilmas 99.035 Fordi autot. Sama aasta weebruarikuul oli autotoodang Fordi tehastes 85.105 ja möödunud aasta märtsikuul aga 169.045.

End. firdari tütre surm. Scheideggist. (Trj.) Helweetsias sai suurtatamisel surma inglanna miis Helen Stack, kes oli Egiptuse endise firdari Lee Stacki tütar. Teatawasti tapeti Lee Stack 1924. aastal pärismaalaste poolt. Miss Helen Stack põrkas suusatamisel suure kiirusega ühe inglise härra wastu ja sai peast sedawõrd wigastada, et ta kohapeal suri.

Kirikuline teated.

Ülikooli kirik. Pühapäewal kell 9 laste-, kell 10 peajumalateenistus. Peab õp. A. Pähn.
Rahamägi.

Peetri kirik. Pühapäewal kell 10 hom. leerisaalis lastejumalateenistus. Kell 11 hom. kantseleis noorte piiblitund. Kell 5 p. l. jumalateenistus armulauaga. Eraleer algab 4. mail.
Õp. J. Treumann.

Peetri kirik. Pühapäewal kell 10 hom jumalateenistus armulauaga.
Eraleer algab 4. mail. Õp. Rutopõld.

Pauluse kirik. Pühapäewal kell 10 e. l. jumalateenistus armulauaga.
Eraleer poiss- ja tüdarlastele algab 4. mail.
Õpet. Habicht.

Maarja kirik. Pühapäewal kell 10 e. l. jumalateenistus armulauaga. Õp. A. Wöhrmann.

P. Metodisti kirik. Laupäewal kell 8 õhtul palwekoosolek. — Pühapäewal kell 10. hom. pühitsuskoosolek, pühapäewakool kell 12 päewal, kell 5 p.l. ewangelisatsiooni koosolek. J. Jakobson.

Elwas, Keik, tän. nr. 6 Karu majas laupäewa õhtul kell ½8 ewangelisatsiooni koosolek.
Juhatus.

Immanueli kogudus. 12. kp. jumalateenistus kell 10 e. l., kell 5 p. l. koosolek. Külalisena Tallinna ufflikkude algkooli 6. kl. õpilased. Kõnesid ja muid eitekandeid külalistelt.
Koguduse juhatus.

Sinine Rist ja 2. P. Metodisti kirik. Laupäewal kell 7 õhtul palwekoosolek. — Pühapäewal kell 8 hom. pühitsus- ja kell 4 p. l. ewangelisatsiooni koosolek, pühapäewakool kell 1 päewal.
J. Jakobson.

Päästearmee. 11. apr. kell ½8 õ. päästmiskoosolek. 12. apr. kell 10 e. l. pühitsuskoosolek, kell 3 p. l. kitus-tänu koosolek, kell 7 õhtul päästmiskoosolek. Teisip., neljap. ja laup. awalikud päästmiskoosolekud kell 7,30 õhtul.

Riigikohtu otsused.

Riigikohtu kriminaalosakond 1. aprillil istungil otsustas jätta tagajärjeta Konstantin Krige, Priidik Roosi, Jüri Tamme, kahjusaaja Martin Lõpu, Aleksander Weeberi, Gustaw Aunt, Nikolai Boltowi, Albert Eismanni, Elwiira Laulikn, Marie Neimanni, kahjusaaja Hans Võdra, Gustaw Silma, Johannes ja Linda Penterite, Amalie Sinka, Anna Skorohodowi, Karl Trilljärwe, eraisiidistaja Aleksander Riierowski, Jakob Jalajaie ja Minna Arpi kaebused. Kaebatud otsused tühistati Anna Walki, Johannes Walki, Pauline ja Peeter Lillewerede, Jüri Tomsoni, Joosep Aarni, Anna Renki, Aleksander Sipu, Richard Taari, Georg Marmori, Karl Karkotsa, Heinrich Uuetoa, Karl Looperi, Johannes Maritowi, Anna Meibaumi, August Männa, August Niine, Priidik Niine ja Daniel Truwerki süüdistusasjades. Läbiwaatamata jäeti Aleksandra Kurigi kaebus. Otinse kuulutamised lükati edasi 22. aprillile Tallinna linnawalitsuse kaebeasjades majaomanikkude poolt tänawakiwide maha mitmepanemise pärast.

Riigikohtu

Kriminaalosakonnas 22. aprillil on arutusele määratud Wassili Maslowi, Julie Klaari, Gustaw Mikita, Ann Westenbergi, Robert Granni, Heinrich Killi, Alide Teimanni, Johannes Lembergi, Karl Liiwa, Johan Maripuu, Karl ja August Merikülliide, Johannes Schmiedefeldti ja Paul Sanderi, Gustaw-Julius Hüppler, Liine Warmu ja Pauline Jõeri, Peeter Parsi Hans Tuttermanni, Ella Wõsa, Anette Noore, Johannes Rumbergi, Juuli Oissaare, Jaan Esso, Olga Karlsbergi, Johannes Klaamanni, Otto Tepi, Priidik Kruusmanni, August Lagardi, Jüri Laursoni, Rudolf Maasi, Anna Müllepi, Gustaw Potmanni, Arnold Prommiku, Ida Welsbergi, Rudolf Nurkliku, Hans Esteri ja Juuli Antoni süüdistusasjad.

Jtka weel „paiguti lund“.

Laupäewal: enne keskmise kiirusega, pärast kõwenewaid põhjakaarte tuuli, suuremalt jaolt pilwes, paiguti lund, temperatuur endine.

ülewaade reedel, 10. aprillil.

Islandi madalrõhkkond püüab endiselt paigal ja täitub. Eilne Lääne-Wene madalrõhkkond tundub walt süwenedes liikunud Kesk-Wenesse. Tema piirkonnas walitsewad paiguti lumesajud ja tuisud. Lumesaju piirkond ulatub ka Eestisse ja Lätisse. Möödunud öö tekkis Saksamaal ojamiinimum, mis süweneb ja liigub Läänemere lõuna-osja. Kõrgerõhkkond kandunud Põhja-Skandinaawiasse ja Põhja-Wenesse. Temperatuur Läänemeremail, Kesk- ja Lääne-Euroopas wähe tõusnud. Lõuna-Wenes langenud.

Eestis oli reede hommikul 0—1 kr. külma.

Tartu teated.

Rahamehed tahawad turuhoonet ehitada.

Grupi Tartu rahameeste poolt on tehtud linnawalitsusele ettepanek lubada neil püstitada pritsimaja läheduse turuhoone. Hoone tuleks maksma umbes 50 miljonit senti ja rahutaks kõik alalised turul kauplejad. Turule jääksid ainult maainimesed.

Linnawalitsus on asunud ettepanekut lähemalt kaaluma ja on sellega nõus kui linna huwid saawad küllalt kindlustatud.

Kiriknõpetajate puhkenädal.

Tartu Peetri koguduse õpetajad korraldawad tulewa esmaspäewast alates õpetajate puhkenädala, mille puhul iga päew kolm waimulikku koosolekut peetakse. Hommikupoole oleks õpetajate omawahelised istungid, kuna õhtupoolikutel Peetri leerisaalis kella ½5—½6 ja kella 8—9 õhtul Peetri kirikus waimulikud koosolekud kõigile osawõttajoowijaile on korraldatud. Koosolekutel kõneleb Berliini linnamisjoni inspektor õp. Erich Schnepel, kelle awalikud ettekanded ka eesti keelde tõlgitakse.

Puhkenädalast osawõtu kutsed on saadetud kõigile õpetajaile üle kogu maa.

Restoranide naisteenijatest.

Tartus torkab silma, et kõigis restoranides, wäljaarwatud paar resotrani-einelauda, on teenistuse wõetud ka naisteenijaid, kes sagedasti istuwad külalistega lauas. Kuigi see nähtus isegi seadusega keelatud, on märgata sellel alal suurte sammudega „edasijõudmist“. Kelneri elukutse ja lugupidamise hoidmiseks on seda nähtust paljudel kordadel kellnerite ametiühisuses kaalutud ja seisukohale jõutud, et seisukorda tuleks parandada ja nähtuste kõrwaldamisele asuda.

Paadisadamate kioski tüüp.

Linnawalitsus on wälja töötanud paadisadamate jaoks kioski tüübi. Tüüp on lihtne, kuid pretendeerib nägususele. Kiosk on wäikese rõduga, korraliku sadamasillaga, päästeabinõudega ja kalda kaunistamise tingimustega.

Paadisadamate rentnikud wõiwad kawaga tutwuda kinniswara- ja korteriosakonnas.

Inwaliidide päew mais.

Kindral Laidoneri nimelise inwaliidide kapitali komitee tahab tänawu korraldada inwaliidide päewa kas 10. wõi 17. mail. Ja kui sel ajal ei peaks wõimalik olema, siis suwisteepühade ajal

Tartu E. Wabadusõjalaste Liidu peakoosolek

peetakse 12. aprillil kell 11 Tartus 2. diwisji kasiinos, Raekoja tän. 19. Päewakorras on muuseas kongressi saadikute ettekanne, tegewuskawa, eelarwe, referaat — ühendatud Euroopa — P. Kannilt ja läbirääkimised. Pool tundi enne koosolekut wõetakse wastu uusi liikmeid ja liikmemaksu.

„Illusiooni“ eluiga aastaks pikendatud.

Kino „Illusioon“ pidi peale 1. aprilli lammutatama. Kuid nüüd on komisjonid kohal käinud, kino seisukorraga lähemalt tutwunud ja leidnud, et selle eluiga wõib weel ühe aasta wõrra pikendada, mispeale ka linnawalitsus on otsustanud lepingut pikendada 1 aasta wõrra, kuid seab üles mõned erilised tingimused.

Nõe põlemine kollitas.

Reede lõuna ajal kutsuti tuletõrje lendsalk Tähtwere mõisa, kus oli seerumi laboratooriumi ahju truubis nõgi põlema süttinud. Truup wõeti lahti ja puhastati põlewast nõest. Sellega oli ka tulehädaoht likwideeritud ja lendsalk sõitis tagasi.

Kus elas Tartus dr. Jakob Hurt kooliõpetaja olles?

Wastawa kirjatöö jaoks wajatakse teateid Jakob Hurda elamute kohta Tartus a. 1868—1872, mil ta oli kohalikus gümnaasiumis kooliõpetajaks. Umbkaudsete suusõnaliste teadete järele olewat ta peale abiellumist aasta wõi paar elanud p. m. ka Karlowa tänawal, „linnast minnes paremat kätt, uulitsa keskmisest osast weel pisut taha poole“. Kahjuks puuduwad ligemad andmed.

Oleksin tänulik neile, kes mulle selles küsimuses lahkeid teateid muretseks.

K. E. Sõõt,
Jaani tän. 9, k. 3.

Koolinäitus kommertsgümnaasiumis.

Kümnenda aastapäewa puhul korraldab Tartu Kommertsgümnaasium ühes Kaubanduskooliga koolinäituse pühapäewal, 12. apr. ja esmaspäew., 13. aprillil kooliruumes, Fortuna 6. Näitusele on wälja pandud õpilaste wiimase õppeaasta tööd ja õppeabinõud eriainete, kaubateaduse, geograafia, keelte, kaubandusaritmeetika jne. alalt. Peale selle leiduwad näituse üldosas õpilaskonna ajakirjad ning protokolliraamatud ja kooli wäljaandel ilmunud õpperaamatud.

Koguduste Kindlustusseltsi likwideerimise peakoosolek.

Koguduste Kindlustusseltsi likwideerimise peakoosolek oli neljapäewa õhtul Kinniswaraamanikkude Panga ruumides. Koosolekul wöeti wastu likwideerimise komisjoni läinud aasta tegewuse aruanne. Lõplik likwideerimise peakoosolek peetakse hiljem.

Terwishoiu arst haigestunud.

Linna terwishoiu arst dr. Põder on haigestunud arwatawasti raskekujulisse grippi ja wiibib haiglas. Tema kohustusi täidab linnaarst dr. G. Kroll.

Kõnesõu, koosolekud ja pidud.

Tartu Esperanto Seltsis, Gildi tn. 8, pühapäewal kella 6—9 kooswiibimine Viva gazeto ja seltskondliku osaga. Saada kongressi üleswõtteid.

Teater ja muusika.

„Wanemuises“ täna wiimast korda „Suweöö unenägu“.

Shakespeare'i suurematu komöödia läheb täna juba 10. korda, ühtlasi lõplikult wiimast korda. F. Mendelssohni muusika, palju nalja, muinasjutulised dekoratsioonid, ilusad kostüümid. Piletihinnad 20, 30, 40 50 ja 60 senti.

Homme kell 3 p. l. lastele „Aladin ja imelamp“

teist korda. Wärwirikas muinasjutt muusika, laulu ja tantsuga meeldis esietendusel kõigile üldhästi. Kuna 26. kp. tuleb ettekandele „Aladin ja imelamp“ 2. jagu, peaksid homset etendust waatama kõik, kes tahawad teiest jaost täielikult aru saada. Piletihinnad 20, 30, 40, 50 ja 60 senti.

Homme õhtul teist korda „Linnukaupleja“.

Zelleri haruldaselt wiisirikkale operetile sai esietendusel osaks kõige soojem wastuwõtt, mida wõib kujutleda. Tegewad prd Stukis, Nander, Suworowa, Libene, hrad Lipp, Piller, Põlde, Waino, Kurg j. t. üli- ja kooliõpilaste piletid maksawad.

M. Erdenko kontsert „Wanemuises“ D. Golceri kaastegewusel.

Kolmapäewal, 15. aprillil kell 8 õhtul on „Wanemuises“ läbisõidul wiibija, Tartule juba tuntud kuulsa wiiuliwirtuoosi prof. Mihail Erdenko ainuke kontsert pianist Dina Golceri kaastegewusel. Professor Michail Erdenko wiibib oma Ida-Euroopa ringreisil ja on praegu lõpetanud oma kontsertide tsüklli Saksamaal ja Leedus, mida on saatnud hiigla menu ja mis on wälja kutsunud ajakirjanduse waimustatud arwustusi. Kaunajes wiibijid Erdenko kontserdil wabariigi president, ministriite kabinett, terwe rida diplomaate ja kõrgeid riigiametnikke ja kunstnikkude auks korraldati raut.

Kontserdi kawas on: Mendelssohni „Kontsert“, Griegi „Sonaat c-moll“, Chopini „Fantaasia“, Liszti „Mazeppa“, Paganini „Le Streghe“, Erdenko „Adagio“, Dworak-Kreisleri „Slawische Tanzweisen“ ja terwe rida teisi teoseid. Kawa täidetakse kallihinnalisel wanal wiiulil, mis on Itaalia meistri Guarnerio töö. Piletite eelmüük awatud.

Meeskoulu Seltsi lauluharjutus „Wanemuises“

pühapäewal, 12. aprillil kell 11 e. l. Eelseiswa esinemise pärast kõikide ilmumine tarwilik.

ÜENü Tartu osakonna mees- ja segakoori lauljaid palutakse esmasp., 13. kp. harjutusele tulla Tähe tän. 29. Meeskoor kell 8 ja segakoor kell 9 õhtul. Kõikide lauljate ilmumine tarwilik, sest peatselt on esinemine.

Õnnetused ja kuritöod.

Pesu wargus. Anna Meierilt Karlowa tän. nr. 18 warastati lukustamata korterist tema äraolekul pesu 5 krooni wäärtuses.

Kabinetis tühjendati tasku. P. S. läks Raekoja tän. nr. 10 asuwasse restorani pummeldama. Sin tutwus ühe daamiga, kellega läks kabinetti. Natukese aja pärast märkas P. S., et tal taskust 20 kr. raha kadunud. Politsei tegi kindlaks, et rahawarguse oli toime pannud awalik naine Johanna Sorgsep, kes end süüdi tunnistas ja kellelt ka 10 kr. raha kätte saadi.

Riidewargus. Woldemar Heringsonilt warastati Holmi tän. nr. 26 sisseföiduhoowist „Kiiew“ reest 20 küünart willast riiet. Kahju 32 kr.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Armast ainust poega ja venda

Harry Pärtelpoeg'a

sünd. 2. III. 1908., surn. 3. I. 1931.

leinavad isa, õed ja õemehed.

Matmine pühapäeval, 12. apr. kl. 3 p. l. vanast anatoomikumist.

Tartu Kommertsgümnaasium ja Kaubanduskool

Fortuna 6.

Kooli-näitus

avatud pühap., 12. aprillil kl. 10–19 ja esmaspäeval, 13. aprillil kella 9–18.

Sissepääs vaba. Koolijuhatus.

Majaomanikkude Seltsis — Tähe tän. 29.

Laupäeval, 11. ja pühapäeval, 12. aprillil s. a.

Kontsert tantsu-õhtud

Puhkpillide orkester. Algus kell 9 õhtul.

Pääsetähed 25 senti.

Küpsus- ja täienduseksamid

riikliku komisjoni ees (Tartus, H. Treffneri gümnaasiumi ruumes) algavad esmaspäeval, 4. mail 1931. kell 4 p. l. Sooviavaldused esitada hiljemini 27. aprillil s. a.

Tartu Linna Laenukassa ja Müügisaal.

Auriku tän. nr. 1. Tel. 105.

OKSJON

21. aprillil 1931. a. kell 11 hommikul tulevad enampakkumisel müügile asjad, mille pealt %% augusti kuust 1930. a. saadik maksmata ning tähtpäevad möödunud. Viimane %% maksmise tähtpäev oksjonile määratud asjade pealt on 17. aprill 1931. a. Peale selle tähtaja %% pikendamiseks vastu ei võeta, vaid asjad tulevad välja lunastada ning kuld- ja hõbeasjade pealt proovikulud tasuda. Oksjoni päeval muid operatsioone ei tehta.

Laenukassa juhatus.

Alates täna, 11. skp. hakkab

a-l. „Salme“

igapäev **Tartu-Jõesuu** vahel korralist ühendust pidama. — Ärasõit Tartust kell 2 p. l.

„ Jõesuust k. 1/2 5 homm.

Laevaäri **Maanidi & Ko.**

Lodja 12, telef. 2-11.

Suurem ja vanem kodumaa kinnitusselts vajab

esindajat

vabanend kohale Tartu. Nõuetavad omadused isikul: ausus, püsivus ja ettevõtlikkus. Õpetamine vähese aja jooksul. — Pakkumised ühes elulookirjeldusega saata: Tartu: Rüütli tän. 23 «nr. 20» all.

Villast riiet

kodu- ja välismaa lõngast **kleidi ja ülikonna jaoks**

ostate kõige odavamalt otse tööstusest

„Estonia“ villavabrikust Tartus, Kivi tän. nr. 1.

A. Haas & Pojad

Katelsepa ja shweisimise töökoda

Tartus, Narva 53. Telefon 504.

Valmistame uusi ning remonteerime vanu aurukatlaid. Saadaval ka «Baltika» süsteemi aurukatlatorusid 2" à 5 1/6 kr. ja 2 1/2 à 7 kr. tükk. Iga töö eest täielik vastutus.

Kasutage juhust!

Suures valikus müüme kevade **kaubad, šogged,** mitmesug. **kraenahad suure hinnaalandusega.** Krotte 15 sendist alates.

Firma **L. Stark,** Aleksandri tän. 3.

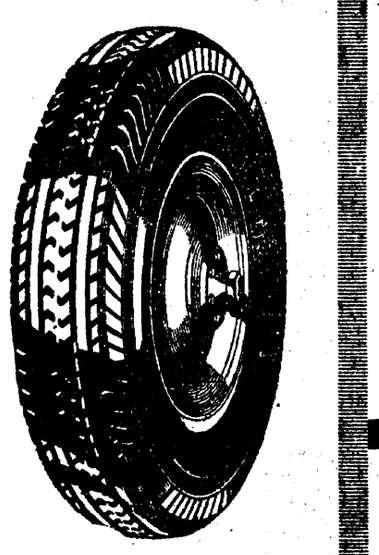

MILLER

sügavhambuline autokumm ei libise ega jäta teele!

Kõige väiksem kulu kilomeetrilt ja see tõttu kõige odavam ja parem autokumm maailmas

PEAESINDAJA EESTIS

AKTSIASELTS

A. Rosenwald & Co.

Tartu

Suurturg 8 * Telefon 300

Üllatus Tartule

on kõige moodsamate riistadega avatud Ameerika kummi ja kautšuki jalanõude tööstus. **Galosside parandus ja kautšuki tallutus** ja kõik muu kummitöö ennenägemata headuses ja odavuses. Vaadake tööhindu töö vastuvõtu kohtades: 1) Gildi tän. 7, Lilleäri Flora, 2) Narva tän. 56, V. Aal, 3) Tööstuses Saekoja tän. nr. 38.

Teadaanne. Pühapäeval, 19. aprillil kell 14 antakse rendile avalikul enampakkumisel Nõmme L.-M. Seltsi «Lõokese» alkoholita

EINELAUD

Pakkumine algab 100 kroonist peale. Pakkujatel tuleb tagatiseks maksta 10 prots. alghinnast. Lähemaid teateid saab seltsi eestseisuselt Nõmme vallamajas. EESTSEISUS.

Soodsatel tingimustel Mõisaküla alevis I. järgu õigustega

võõrastemaja-restoraan

kohe ära anda (alevis teisi trahteriasutisi ei ole). Lähemaid teateid saab A. Johans'ilt, Mõisaküla, Kesk t. 7.

---

3 klm. linnast, Räpina tee ääres antakse «Sengo»

talu rendile

Head põllud ja kultuur-heinamaad. Nõutav aus, jõukas ja uuemaaja põllumees. Soovikorral ka põllutööriistad.

Suurel ja väikesel arvul

pergament-paberit

soovitab odavasti

„POSTIMEHE“ raamatukauplus,

Tartus, Suurturg 16.

UUTE AJAKOHASTE MASINATEGA VARUSTATUD

Suurköitekoda

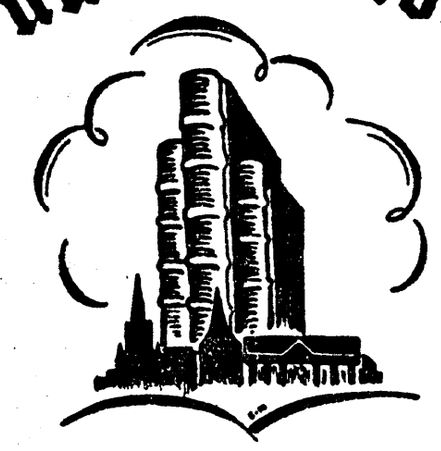

valmistab kiirelt ja odavalt igasuguseid köitetöid, nagu: kontoraamatuid, nahk-, kalingur- ja raamatukogu-köiteid ning brosheerimisi suurel arvul. Igasuguseid nahk kunst-iluköiteid, nagu: aadress-mappisid, rahataskuid, blokk-kaanesid jne.

EESTI KIRJASTUSE ÜHISUS

Postimees

TARTUS · JAANI TÄNAV 11-13

TALLINNAS · VENE TÄNAV 1

Ehamarus

hr. J. Mandeli kauplusses võetakse **„Postimehe“** ja **„Maamehe“** tellimisi vastu ning müüakse üksiknumbreid.

Korteripakkumised

Väike tuba

erasissekäigu ja elektrivalgustusega, mööbliga või ilma ära anda üksikule. Tartus, Vladimiri tän. 33–3.

2–3 koosseisvat hästi möbleeritud

tuba

köögitarvitamisega või ilma aprilli lõpul ära anda alalisele üürnikule, Lepiku 14–2.

Uuesti remonteeritud

suur tuba

ära anda intelligent ametiskäijale meesterahvale. Aleksandri tn. 47—4.

Tuba,

mööbliga ehk ilma, elektriv. üürile anda. Kalmistu tn. 13.

Ühetoaline

korter

ära anda. Soovikorral hobuseruumiga. Puiestee tn. nr. 79, poes.

Välja üürida täielikult remonteeritud

ruumid,

kas restoranika, klubiks, söögimajaks jne. Küsida Tartus, Kauba tn. 7, majaomanik.

Päikesepaistel. 5-toaline

korter,

köögi, veranda, palkoni ja aiamaaga välja üürida. Mäe tän. 24.

Hästi remonteerit. 2- toal.

korter

köögiga välja anda. Küsida Jaama tn. 33.

---

2 hästimöbleer.

päikesepaistel. sooja

tuba

välja üürida. Herne t. 11—2.

---

2 tuba,

mööbl. ja ilma, erasissek., elektriv. välja üürida. Vladimiri tn. 2—1.

Korteriotsimised

Üksik meesterahvas otsib väikest päikesepaistelist

tuba,

vähese mööbliga ja erasissekäiguga. Teat. slt. „Intelligent 30“.

Tuba

vajan keskliinna, erasissek., kohe. Teat. laupäevaks slt. nr. 2000 all.

Vajatakse kiires korras 2—3 toa ja köögiga

korterit.

Soovit. II. linnajaos. Teat. Rüütli tn. 23, kuul. kont. „Korter“ all.

Müümised

2 jäätappi, türgi diiwan

ja sohva (kunstnahast), täiesti head, on juhusl. odavasti müüa. Teateid saab Põik tän. 5.

Müüa odavalt ja headel tingimustel 16 HP jõuline

auto,

Kõlbulik veoks ehk omnibuseks. Teat. saab Suurturg, auto nr. B 166.

Väike

asundustalu,

loodusl. ilusas kohas, suure tee ja asutiste läheduses, kohe edasi anda. Lähemaid teateid A. Laumets'a kpl., Kudina p. ag. Tel. Kudina 4.

Ostmised

Keskmist

maja,

sisselinnas, soovin osta. Väljamaks kr. 10.000 ümber. Suurus, asukoht ja hind teatada slt. „Keskmine maja“.

Ostan

ehitusepalke,

8"—10" ja

maakiwa.

Teateid saab Riia mnt. nr. 3.

Maja

sooviks osta, paremas korras, teated palun slt. «E. L.» tähe all ära anda.

Soovitakse osta

tülwimasinat

ja detsimaalkaalu. Teatada hind ja firma slt. „Emtor“ all.

Tööpakkumised

Naisemeest taluteenijat

moonameest

aasta peale tarvis 1. maiks s. a. Kaupa tehakse Luunja, Kesa talus. Sealsamas on ka üks väike soe tuba välja anda. Omanik.

Karjast

tarvis, tütarlast ehk vanemat naister. Segapalgaga. Tulla 11. skp. Tähe tn. 105, kella 8—11.

Majahoidjat

on tarvis, ilma lasteta keskealist. Soovitav üksik naisterahvas. Tartus, Kastani tän. nr. 159—1.

On tarvis ausa eluviisiga kainet

tööpoissi,

kes hobustega oskab ümberkäia. Soovitav maalt. A.-s. Paul Jürmann, Jõgeval.

Tarvis Põhja-Eestisse

talufulast,

kes kõigi talutöödega vilunud. Ligemaid teateid Holmi tn. 4, a.-s. „Tegur“.

Põllutöölisi

tarvis, kaks aasta peale, üks suve peale. Palk: vili, maa, piim, raha, korter jne. Kongota v., Soova küla, Tõhta talu. Jõmuda pühapäevadel.

Tarvis

talutüdrukut.

Ilmuda laup., 11. skp. kell 9 hom „Tartu“ sissesõiduhoovi, Narva tän.

Noor preili,

korralik. perekonnast, sümpaatse välimusega, soovitav majapidamise kooli lõpetanu, leiab üksiku härra juure perenaise koha. Kirjad slt. ühes täielise aadressiga kuni 25. skp. „Üksik“ all.

Elan nüüd **Riia t. 16**

advokaat

E. Tekkel.

Palamusel.

Kolli talus.

Dr. Koll-Kirsfeldt.

Sise-, naiste-, lastehaigused. Hambaarstimine.

Tööpakkumised

Kaitseväe rätsep vajab

käealust,

noortmeest, kes vormitööd tunneb ja sel alal on tegev olnud. Tulla 12. apr. Kauba tn. 15, II kord, Tartus, fotoärisse läbirääkima.

Otsitakse korralikku talu

tüdrukut,

Tartu linna lähedale. Ilmuda 12. skp. Kivi tn. 8—18, kella 12—2 p. l.

Naisäriosanikku

vaja kr. 1500 sissemaksuga, kes ise võib äris tegev olla. Teatada slt. „Naisäriosanik 4321“.

Tööotsimised

Keskealine, vilunud, korral.

perenaine

soovib kohta üksiku härra juure. Võib ka maal olla. Raekoja t. 63, küsida poest.

Jahi-pidamine

Sootaga vallas, Pupastvere, Metsnuka ja Kastli külade päralt olevatel maadel kõvasti keelatud. Sootaga Tuisul. J. Ein.

Mina oma äraläinud naise

Marie Koger'i,

sünd. Retsi, võlgade ja tegude eest ei vastuta.

2. IV. 31. Karl KOGER.

Rendile

ehk

pooletera peale

antakse „Rehe“ talu Rannu vallas, Virtsjärve kaldal. Lähemat Tartus, Emajõe t. 10.

Juhtumisi korralik

väiksem

talu

pooletera peale anda. Ka vajatakse naisemeest põllutöölist (moonameest) aasta või suve peale. Küsida Kaarepere-Pikjärvelt kaupm. O. Velskerilt ehk Palamuse postkontorist.

---

1. maist s. a. rendile anda täiesti korras

tuuleweski,

vilja- ja tuulerikkas kohas — Kudina vallas. Kassema külas. Rentnik soovitav vähema perega. Aadr.: Palamuse, Kassema postk., R. Kivisikk.

„Polli“ talu

Vara vallas, on pooletera peale anda. Kaupa tehakse sealsamas.

Piimatööstuse ruum

edasi anda. Lähemaid teateid saab Jaani t. 28, piimapoest.

Talu

rendile ehk pooletera peale anda; Ulila asund., Köönbergi talu. Kaupa tehakse kohapeal.

Tallirumid

ühes korteriga välja anda. Võru tn. 57.

3. I. 1931. a. õnnetu surma läbi lahkunud

Jaan Vanaaset

mälestavad vaikses leinas **ema ja õed perekondadega.**

Kirstupanek ja ärasaatmine pühapäeval, 12. skp. kell 1.30 l. vanast anatoomikumist Maarja kalmistule.

«Vanemuise» teater
Laupäeval, 11. aprillil kell 8 ö.
10. ja viimast korda

Suveöö unenägu

W. Shakespeare'i komöödia 3 vaatuses. F. Mendelssohni muusika.
Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 senti ühes riidehoiuga.

Pühapäeval, 12. aprillil
kell 3 p. l.
LASTEETENDUS:

Aladin ja imelamp

Muinasjutt laulu ja tantsuga 5 pildis.
Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 s. ühes riidehoiuga.

Kell 8 õhtul

Linnukaupleja

R. Zelleri operett 3 vaatuses.
Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

T. E. Käsitööliste Abiand. Selts.
Vene tän. 5.
Laupäeval, 11. apr. kell 9 ö.

Kontsert-ball.

Kavas: orkestri ettekandeid, naljaettekandeid J. Taska ja R. Kõivu p. Segakoorilaule.
TANTS.
Puhkpillid. (Algus kell 10)
MISS PIDU
(pidulduduse) valimine. Miss saab auhinna.
Sissepääs 40 senti.
Toimkond.

VANEMUINE.
Kolmapäeval, 15. aprillil kell 8 õhtul
Kuulsa viiulikunstnik-virtuoos

prof. Michail Erdenko

ainus kontsert
tuntud pianisti
Dina Golcer'i
kaastegevusel.
Erdenko mängib kallihinnalisel viiulil, mis on Itaalia meistri Gvarnero töö.
Kavas: Mendelssohn, Grieg, Liszt, Paganini, Erdenko, Dvorak-Kreisler jne.
Pääsetähed eelmüügil teatri kassas kella 11—1 e. l. ja 5—7 õhtul ning K-M. «Teater ja Muusika», Rüütli t. 8.

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri

osaühisuse juhatusel on au osanikke põhikirja § 19 põhjal paluda laupäeval 9. mail 1931. a., kell 12, juhatuse ruumes Tallinnas, Pikk tän. nr. 68, peetavale

korralisele

peakoosolekule.

Päevakord:
1) 1930. a. aruande ja bilansi läbivaatamine ja kinnitamine.
2) 1931. a. väljaminekute eelarve kinnitamine.
3) Põhikirja muutmine.
4) Nõukoguliikmete valimine.
5) Juhatuseliikmete valimine.
6) Revisjonikomisjoni liikmete valimine.
7) Kinnisvarade ostmine, müümine, koormamine ja väljarentimine.
8) Jooksvad asjad.

Linnukasvatajate päev

Tartus, Põllumeeste Kodu saalis, Holmi tän. 12. Pühapäeval, 12. aprillil 1931. a. kell 12 päeval.
Kõnelevad: hra V. Hiiop — linnukasvatajate tuleviku väljavaated ja välisturg. Dr. vet. G. Tehver — meie kanade sagedamaist haigusist. Dr. vet. J. Tehver — lindude munajuhe ehitusest ja ülesandest. Instr. R. Poola — kanakasvatuse tasuvus ja tarvilikumad parandused kanakasvatuses. Läbirääkimised.
Korraldaja: Eesti Linnukasvatajate Selts.

ETA

AUTO-

osad, materjalid, tarbed, inglise kuullaagrid.

Tutvuge mele laoga. Nõudke erihinnakirju.

Lier & Rossbaum
Tallinna, Viru tän. 7, telefon 433-34.

Ostan jälle otse põllumeestelt

linu

Tartus, Raekoja tän. nr. 101, telef. 4-55, ostan ka hästi murtud ropsimata linu.
Elvas, Uibo majas (Pikk tän.) ostan ainult puhtaid linu.
H. Muggu.

Võnnu kiriku kellamehe

koht on vaba. Kohasoovijad andku sooviavaldused sisse juhatusele ühes lühikese elulookirjeldusega kuni 25. apr. s. a. Nõuetav laulutundmine ja hädakorral vaimulike talituste toimetamine. Lähemalt kantseleist Kastre-Võnnus.
Võnnu koguduse juhatus.

Kõvendatud eriti meie teede jaoks.

Käesoleval aastal on Chevrolet Kuuelise kõikidel mudelitel tugevam raam, tugevam Fisherkere, parem juhtseadis, suuremad pidurid, jõuküllane 6-silindril. mootor ja odav hind.

Teie veendute kohe, et uus Chevrolet on õige sõiduk meie teedel. Ei ole kardetud mingit kulu, et saavutada sõidukit, millel oleks äärmiselt pikk iga meie rasketes sõiduoludes. — Külastage mõnda Chevrolet-müügikohta ja vaadelge kuldas näit. kõvendatud esitelg, helgiviskajad, ühendusrauad, kaitseplekid ja kõik teised üksikasjad täpselt sobivad meie sõiduoludesse.

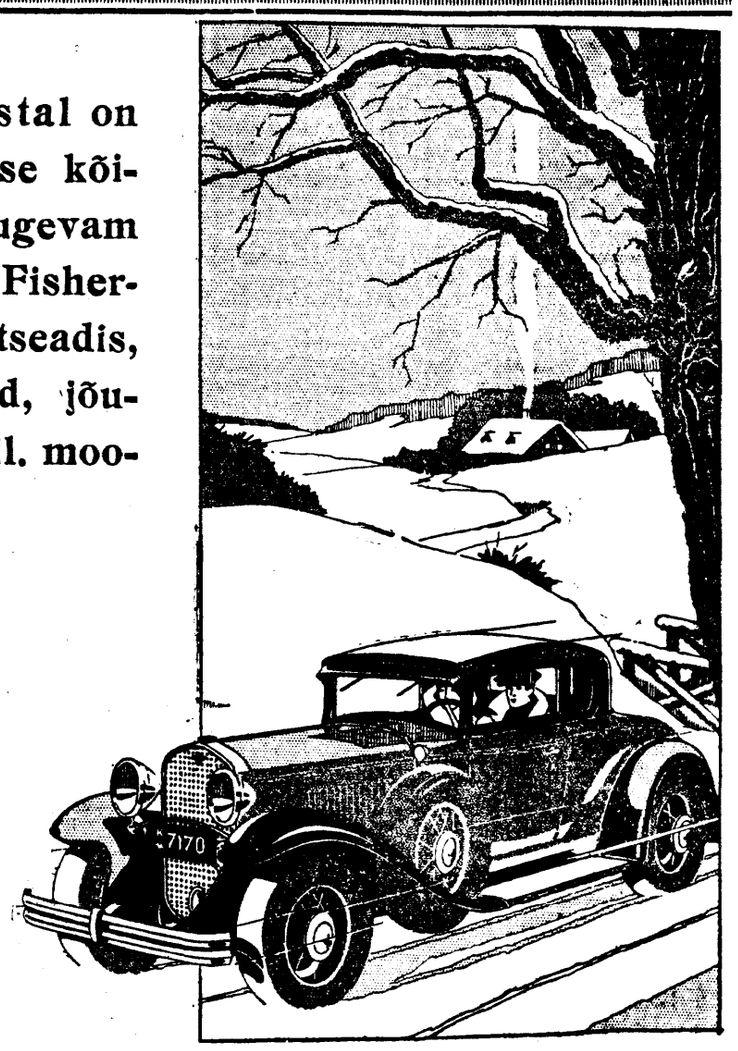

UUS CHEVROLET KUUELINE

GENERAL MOTORSI TOODE.

PEAESINDAJAD **J. Suhk & Sojad** PEAESINDAJAD

KREDIIT PANGA

AKTSIONÄRIDE

korraline peakoosolek

peetakse 30. aprillil 1931. a. kell 6 p. l. Tallinnas, panga ruumes, Suur Karja 20.

PÄEVAKORD:
1. Koosoleku juhataja valimine.
2. 1930. a. aruande kinnitamine ja puhtakasu jaotamine.
3. 1931. a. eelarve kinnitamine.
4. Valimised.

MÄRKUS 1: Hääleõigust koosolekul võivad tarvitada ainult need aktsionäärid, kelle nime peale aktsiad pangaraamatutes mitte hiljem kui 7 päeva enne koosolekut sisse on kirjutatud. Nimeta aktsiate omanikud peavad 7 päeva enne koosolekut panga juhatusele ette panema oma aktsiad või aktsiate hoiu- või panga-kviitungid, mis välja antud rahaasutuste poolt (Põhikirja § 58).
MÄRKUS 2: Koosolekult puuduja aktsionär võib oma hääleõiguse teisele hääleõiguslikule aktsionärile edasi anda. Niisugused hääleandmise volikirjad antakse kirja kujul, mis juhatusele vähemalt kolm päeva enne koosolekut tuleb ära anda (Põhikirja § 59).

PANGA JUHATUS.

Oksjon

Elva alevis (vastu vana turuplatsi) **13. ja 14. aprillil** s. a. ning järgmistel päevadel kuni lõpuni, alates kella 9 homm. tuleb enampakkumisel Elva jsk. Politseikomissari kaudu müügile A/S. «H. Lell ja Ko» kaupluses olev riide-, raua-, naha-, klaasi-, söögi- ja köögi- ning muu majapidamise tarbeasjad ja mitmesugune koloniaalkaup, kaupluse sisseseade, muu hulgas tulekindel rahakapp.

Võõrastemajadele
Asutustele
Äridele ja teistele

trükitud plakaate

Odavad hinnad
Suitsetamine on keelatud
Tulekahju teadaandmise lähem koht
Võõrastele sissekäik keelatud
Prahi mahaloopimine keelatud
Palutakse toiduaineid mitte puudut.
Hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid
Karastavad joogid
Soojad söögid
Äri on kinni
Palutakse koeri mitte kaasa võtta

soovitab
„POSTIMEHE“ RAAMATUKAUPLUS,
Tartus, Suurturg nr. 16.

Üürile anda

3-toal. väheldane korter ja kaupluse ruumid.

Aia tän. 4. Ruume näitab majahoidja Ala tän. 2, hoovipeal majas.

Kaupluse ruum

üürile anda Narva nr. 4 (Henningi plats). Küsida Narva 2, II korral.

E. Silla 3-nädal. majapidamise- ja keedu- kursustele

võetakse veel uusi õpilasi vastu kuni 13. aprillini **Vana t. 5, krt. 1.** Sealsamas antakse maitsvaid **lõunaid** odavasti.

Elan nüüd
Uueturu tän. nr. 16.

Dr. med. G. Kornel

Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.
Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.
Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut).

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Ämmaproua

A. Willmann

Tartus, Narva (Peterburi) tän. nr. 17.

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen.

Tartus, Jaani tän. 15, III kord

Ämmaemand

S. Amon

Tartus, Popleri tän. 2, tel. 13-30, vastu Maarja kirikut

Elan nüüd Vana t. 3.
Ämmaemand

E. Tomson-Sviker

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 35

Müümised

Müüa ilus

kontsert-pianiino,

tammepuust suur kirjutuslaud, saaligarnituur ja muid majatarbeid. Narva tn. 107, teine kord.

Ärasõidu tõttu müüa

tudumismasin,

nr. 11. Näha võib laupäeval ja pühapäeval Paju t. 12—3.

Kr. 2500.— eest võite omandada maja

kõrvalhoonetega ja 238 ruutsüllalise aiamaaga. Müük oksjonil, 20. apr. kl. 10 hom. Tartu-Võru rahukogu hoones, Veski tn. nr. 32. Pakkumisest osavõtjad peavad maksma kindlustuseks enne pakkumist kr. 150.

Wäitene maja

aiaga müüa. Tartus, Raua tn. Küsida Raua tn. 12, poest.

Müüa väikene

maja,

Valgas raudtee ligidal. Teateid saab Tartust, võõrastemaja „London“, Kauba tän. nr. 15—3.

Ärareisimise puhul müüa

maja,

3 korteriga; veevärk, kanalisatsioon, viljapuuaed. Lähemalt Väike-Kaar 24, kella 10—1 e. l.

Maal

puumaja

müüa, äravedamiseks. Slt. „Maamaja“.

Töötsimised

Korralik, talus üleskasvanud abielupaar

vajab kohta

suuremasse talusse töö eestegijaks ja perenaise abiliseks. Kaupa tehakse 13. apr. kella 10—4-ni Narva tän. 20. Küsida hoovimehelt.

Vilunud mölder

soovib kohta, teeb kõik remont. ja masinate sisseseadimise tööd. Aadress: Nuia, Niidu postk. 11.

Täiesti vilunud aus

perenaine

soovib maal kohta. Teat. Riia tn. 67—20, IV. kord.

Maalt sõitnud 7 klassil. algkooli haridusega kautsjonivõimeline
noormees
soovib mingisugust teenistust ärisse ehk mujale. Pakkum. saata Peetri tn. 48—5.

Põllutööeestegija

soovib kohta. Täiesti vilunud. Teat. saab Aleksandri tn. 62—3, pühapäeval, 12. aprillil, kella 11—15-ni.

Energiline, korralik, kaine noormees soovib kohta

kauplusse.

Olen enne sel alal töötanud. Pakkum. palun saata hiljem. 20. aprilliks Elva, postk. 100.

Elwas

võtab **„Postimehe“** ja **„Maameh e“** tellimisi ja kuulutusi vastu ja müüb üksikuid numbreid
B. ORLO, Kesk tän. 34.